

S Janem Graubnerem o duchovní hudbě

Po letní pauze pokračujeme opět v rozhovorech s našimi biskupy. Poprvé jsme zavítali na Moravu a děkujeme otci arcibiskupovi Graubnerovi za ochotu, se kterou se o duchovní a liturgické hudbě pro Psalterium vyjádřil.

Dětství a studijní léta jste prožil ve Strážnici. Strážnice je, bavíme-li se o hudbě, synonymem pro folklorní hudbu žitou i organizovanou. Jak Vás toto prostředí poznamenalo?

Nevyrostl ze mě muzikant, ale hudba a zpěv u nás jaksí samozřejmě patří k pocitu domova. Rád vzpomínám na dětství, kdy nebyla televize, ale k nedělnímu večeru

patřilo společné povídání a zpěv. Často znělo Pějme píseň dokola a každý od těch nejmenších (bylo nás pět dětí) se zapojoval.

Vy sám jste někdy hrál na nějaký nástroj nebo zpíval ve sboru?

S houslemi a kytarou jsem daleko nedošel. Ve farním sboru jsem zpíval chvíli, pak v seminárním.

Jaká tehdy byla ve Strážnici podoba liturgické hudby? Kromě obligátní Boží cesty pro lidový zpěv tam působily nějaké chrámové sbory? Co bylo těžištěm jejich repertoáru?

Byl to klasický chrámový sbor, který zpíval o Vánocích a Velikonocích, na hody a na poutě, mše české i latinské.

Váš přechod ze Strážnice do Olomouce se udál v době, kdy k nám začaly pronikat prvky liturgické reformy. V Olomouci jste se setkal s jejím odrazem v liturgické hudbě, jak ji pojímal Mgr. Olejník. V té době vychází i první dílky druhé hudební větve liturgické obnovy – Hlaholík. Čemu jste tehdy více fandil a jak na Vás tyto směry zapůsobily?

Více mě oslovil P. Olejník, protože ke své hudbě dovedl přidat to podstatné, čím nás vtahoval do hloubky duchovního prožívání liturgie. Působil ještě víc tím, co je, než tím, co říká a tvoří. Svou tvorbu chápe jako službu k oslavě Boha a formaci křesťana. To se odráží třeba v mnohých responsoriích k žalmu, která člověku zůstanou v uchu, vracejí se přes den a s melodií znějí biblická slova, takže se modlíte i při práci. Hlaholík byl hezký, ale spíš k táboráku než k liturgii.

Ve své duchovní službě jste prošel mnohými farnostmi městskými i venkovskými. Jaká liturgická hudba se tam „pod Vaším vedením“ provozovala? Aktivně jste ji ovlivňoval, nebo jste ji nechával v kompetenci místních chrámových hudebníků?

Jako začínající kaplan ve Zlíně jsem do hudby nemluvil. Tam dobře fungoval sbor i tři scholy. Ve Valašských Kloboukách byl dobrý sbor i s orchestrem, který zpíval o Vánocích šest různých mší a jedna z toho byla vždy nová, ale žádná schola. Ve školách jsem učil v náboženství přes čtyři sta dětí. Nedalo mi to a přes kritický nedostatek času jsem založil a cvičil scholu děvčat a brzy i mužů. Klukům jsem koupil tři kytary, naučil je pár akordů, které jsem uměl, a oni pokračovali rychle dál už sami. Byl to muzikantský kraj, takže například k vánoční besídce u betléma jsme secvičili zvláštní dechovou kapelu složenou jen z ministrantů. V té době se dirigent sboru stal i varhaníkem a převzal obě scholy. Byl současně kapelníkem v dechovce, a tak upravil koledy pro takové nástroje, jaké v ministrantské kapele byly. Mám radost, že tam scholy fungují dodnes, i když jde

už o další generace. Tak to bylo i v dalších farnostech. Záleželo mi na tom, aby se při každé mši svaté, i ve všední den, zpíval žalm. Jako vždy přišel někdo z chlapců ministrovat, přišla některá z děvčat zazpívat žalm. Je to přece píseň. Když žalm někde recitují, připadá mi to, jako kdyby lektor ke mši recitoval Jezu Kriste, štědrý kněz nebo Svatý Václave.

Jak pokračujete v tomto usměrňování hudební složky liturgie jako arcibiskup?

Více to nechávám na světicím biskupovi, který je hudebník, ale snažíme se dělat kurzy pro varhaníky, vedoucí schól, mluvíme o liturgickém zpěvu s kněžími, projednáváme programy koncertů v kostele s jejich organizátory. Malý kurz pro scholy měl pět sobot, vždy jedno téma: ordinária, kancionál, kytarové písně, chorál, polyfonie.

Domníváte se, že česká a moravská chrámová hudební tradice je stejná, nebo vidíte nějaké rozdíly?

Zásadní rozdíly nevidím. Na Moravě zpíváme i české autory asi trochu víc než v Čechách moravské. Rozdíl je také mezi Prahou a zbytkem Čech. Město je více akademické a profesionální. Venkov lidovější, ale záleží na tom, jaké je tam množství věřících, takže se pak liší atmosféra komornější od masovější. U nás máme asi více těch masovějších, ale máme taky velkou část malých farností. V budějovickém Setkání se kdysi redaktorka pohoršovala nad moravským zpěvem v Římě, kdy z plna hrdla znělo Bože, cos ráčil. Je pravda, že při velké pouti zní v davu tato píseň lépe než ty gotické či barokní v přísném rytmu, které zas lépe vyzní v tom komornějším.

Olomoucká arcidiecéze má bohatou tradici ve vydávání vlastních kancionálů. I nyní je jedna z mála, která připravila a vydala svou verzi Jednotného kancionálu, takže v Praze se v jednotlivých farnostech zpívá už z verze tří. Jak se díváte na roli tištěného kancionálu v době všeobecně dostupného internetu a kopírek a jak vidíte budoucnost jednotného kancionálu pro všechny české a moravské diecéze?

V minulých dnech jsem byl v Polsku, kde mi jeden kněz, který studoval v Praze, řekl, že Čechům závidí Kancionál. To v Polsku nemají. Tam se promítá text písně jen při bohoslužbě a mají úzký repertoár. Kancionál má výhodu stability a lidé si z něj mohou zpívat i doma. Podle mého názoru má mít kancionál část závaznou pro všechny a proměnlivé části podle diecézní tradice. Nemám námitek, když v některé farnosti zpívají i to, co v kancionálu není, ale pokud je bohoslužba pro širší společenství, mělo by se zpívat z Kancionálu. Nenadchlo mě třeba, když jsme byli kdysi pozváni na národní pouť do Prahy a tam se zpívalo z Mešních zpěvů. Byli jsme vyřazeni. Zavádění olomoucké verze v nějaké pražské farnosti nepovažuji za správné. Něco musíme mít společného, abychom mohli společ-

ně slavit, ale zároveň je třeba respektovat identitu jednotlivých diecézí.

I když podstatná část chrámové hudby je a v dohledné době i bude zajišťována nejrozličnějšími dobrovolníky (a v Olomoucké arcidiecézi jsou systematicky vychovávaní a školení), bez profesionálních varhaníků a regenschoriů (kantorů) se neobejdeme. Kolik takových míst je ve Vaší arcidiecézi? Je u vás pro absolventy škol profesionálně připravujících studenty pro službu chrámových hudebníků nějaká šance získat místo?

Takových míst, které mohou mít varhaníka na plný úvazek, je v diecézi asi pět. Ovšem i v historii museli profesionální varhaníci mít další výdělečnou činnost, třeba učit hudbu. Máme místa, kde varhaník současně učí třeba zpěv na církevní škole.

U sv. Mořice v Olomouci jsou věhlasné Englerovy varhany. Jaký je Váš pohled na teorii (prováděcí pokyny ČBK k vatikánské instrukci) a praxi koncertů v kostelech a jejich povolování? Jak v tom postupujete v Olomoucké arcidiecézi?

Kostel je pro mne místem zasvěceným pro bohoslužbu, pro setkávání s Bohem. Není to koncertní síň. Koncerty povolujeme rádi, ale záleží nám na tom, aby nešlo o, promiňte, „producírování se umělců“, nýbrž o možnost skrze hudbu připravit posluchačům setkání s Bohem, být osloven nejen krásou umění. Považuji za důležité, aby někdo lidi v kostele přivítal a správně uvedl. Je to prostor pro náboženskou výchovu. Nedělám si patent na správnost, ale sám jsem minulý týden zahajoval Podzimní festival duchovní hudby v katedrále asi těmito slovy: Dnes se zaposloucháme do Slavné mše Beethovenovy, kterou věnoval zdejšímu biskupovi, arcivévodovi kardinálu Rudolfovi. Všimněte si, že mezi největší hudební díla slavných skladatelů patří právě zhudebněné mše. Jako by nám to říkalo: to největší a nejslavnější, co může člověk v životě dělat, je oslava Boha. Pane, smiluj se, vytryskne na začátku z duše, která si při setkání s Bohem uvědomuje, kdo je On a kdo jsem já. Duše touží po očistění, aby mohla vstoupit do svatých tajemství. Ale pak se rozjasá a zpívá: Sláva na výsostech Bohu. Je tak opojená Boží slávou, že jako by nemůže ani skončit. Amen se opakuje stále znova a jako v ozvěně se vracejí jednotlivé motivy oslavy. Zakousíme, že oslavováním Boha získáváme především sami. Duše je plná Boží slávy. Věřím se opakuje mnohokrát hned na začátku a pak se znovu vrací, jako by se opakovaným vyznáním chtěla duše ujistit, že nepříjde o to, co objevila. Svatý, svatý, dokonale, fantastický si dovoluji parafrázovat, má až ohlušující chvíle, po kterých konečný akord nám dlouze dozní jako ozvěna nebeské harmonie. Poslední část v nás nechá znít úpěnlivou prosbu: daruj nám pokoj. Nechejme se vtáhnout do Beethovenova vyjádření oslavy Boha a odnesme si z koncertu srdce naplněné Božím pokojem.

Před několika dny vstoupilo v platnost motu proprio Summorum pontificum o užívání tradičního ritu. Jste první z našich biskupů, který nám poskytuje rozhovor po nabytí jeho účinnosti. Myslíte, že jeho uplatnění může přinést něco nového pro užívání zděděného pokladu posvátné hudby jak při řádné – obnovené, tak i při mimořádné – tradiční jeho formě?

Myslím, že papeži nejde o návrat k tridentské liturgii, jak říkají někteří, ale že jde o dvě věci: Jednak zabránit definitivnímu odtržení lefébvrstických zastánců staré liturgie od katolické církve a vzniku církve nové, a jednak upozornit na potřebu hlubšího prožívání svatých tajemství. Nepočítám se zástupy, které by přitáhla tridentská liturgie. V Olomouci máme už několik let jednou za měsíc dominikánský ritus, který je starší než tridentský, ale účastníků bývá jen malá skupina. Podobně v katedrále na novou liturgii v latině chodí daleko méně lidí než na českou.

V nedávné době proběhly dvě události spojené s příležitostmi pro duchovní a liturgickou hudbu. Chronologicky to bylo Celostátní setkání mládeže v Táboře a pastorační návštěva Sv. Otce v Rakousku. Jejich hudební obsah se velmi lišil. Při setkání Benedikta XVI. s rakouským voluntariátem Mozart a Bruckner v podání Vídeňské filharmonie, při mši v katedrále sv. Štěpána Haydnova „Mariazellská“ zpívaná katedrálním sborem a návštěva u cisterciáků v Heiligenkreutz, kde spolu se studenty místního semináře slaví obnovenou liturgii latinsky se zpěvem gregoriánského chorálu. Jak tyto odlišné přístupy k duchovní a zvláště liturgické hudbě skloubit?

My Češi jsme často papežštější než papež. V řadě případů jsme dělali liturgickou reformu horlivě, ale ne dobře, i když musím vyzvednout mnohé farnosti, kde to bylo provedeno moc dobře, a také českou specialitu liturgické reformy prosazenou kardinálem Tomáškem, že se zavedlo krátké kázání každý den, což zvláště v době komunismu, kdy chyběly možnosti náboženského vzdělávání, bylo velmi důležité. Zásadní odmítnutí klasických orchestrálních mší považuji za chybu. Pro slavnostní příležitosti je to vhodné. V Táboře bylo moc hezky, ale právě tam jsem myslel na potřebu výchovy liturgické hudby a zpěvu u mládeže. Ne každý hudební styl se hodí ke mši.

Farní liturgie by měla mít rodinný charakter, kde se každý může cítit jako Boží dítě doma u svého Otce. Jako v běžné rodině si něco jiného zpívá dítě ze školky a něco jiného kluk v pubertě či máma nebo babička. Je-li ten kluk konzervatorista, je to zase jiné. Při mši nejde o rodinnou besídku, nýbrž o bohoslužbu, ale i zde mohou zpívat po svém jak malé děti, tak mladí s kytarou, starší na venkově svátečně s dechovkou, tam, kde na to mají, náročnější sbory s orchestrem, ale všichni ordinária i kancionálové písně. U všech by mělo jít o písně kvalitní a ke konkrétní části liturgie vhod-

né, vždyť nám mají pomáhat k hlubšímu prožití svatých tajemství. Považuji za potřebné věnovat více pozornosti výchově u všech skupin. Zatím jen u Kancionálu odborná komise hodnotila vhodnost skladeb. U jiných oblastí se nechává svoboda bez výchovy a pak zvykovým právem se zavádějí i věci špatné. Přivítal bych založení široké odborné skupiny pro liturgickou hudbu, která by se v různých sekcích věno-

vala i písním dětským či mládežnickým, ale také uměleckým skladbám a vhodnosti jejich provádění při liturgii či koncertech v kostelech. Pomohlo by to k větší kráse liturgické hudby i apoštolátu. Já se dívám na tuto oblast ne jako hudebník, protože to nejsem, ale jako pastýř, kterému záleží na oslavě Boha a spáse duší.

Za rozhovor děkuje Jiří Kub

Vážení čtenáři,

máme tu podzim, a to pro chrámové hudebníky znamená Vánoce na krku. Přesto však ještě musíme absolvovat Dušičky a Všechny svatých a zejména svátek naší patronky sv. Cecílie. Věnceslav Metelka, známý předobraz Zapadlých vlastenců, si již roku 1843 stěžoval, jak to flákáme.

Proto přijměte naše pozvání. V Praze bude letošní oslava zvlášť bohatá. Kromě chorálního cecilského semináře, který svolává Jiří Hodina, bude mnohá příležitost zejména pro varhaníky. Na popud pana kardinála svoláváme setkání varhaníků (a nejen jich) z pražské arcidiecéze (a nejen jí) do Chval, což je začátek Počernic hned za Černým mostem.

Budou tam k vidění zbrusu nové varhany v chrámu sv. Ludmily a představíme varhanické veřejnosti liturgicko-hudební rukověť, kterou během dvouleté práce sestavila liturgická komise pražsko-plzeňská. Obojí za nemalého přispění Společnosti pro duchovní hudbu a Psalteria s.r.o. V čísle se dále věnujeme dozvukům Convivia, jubileu již zmíněného zapadlého vlastence, proběhlým i přicházejícím akcím kulturním, které mají něco s duchovní hudbou společného a kterých je opravdu početně. Nevyhýbáme se, jak je vidět, ani žánrům v našich krajinách méně tradičním.

K zářijové návštěvě svatého otce v Rakousku se vracíme článkem Sandro Magistera, který uvádí svým charakteristickým a poněkud provokativním způsobem možné dopady, které návštěva může v oblasti liturgické hudby vyvolat. Příklad liturgie, byť papežské, bychom však neměli přeceňovat, právě tak, jako jsme se nenechali znejistit liturgií, která proběhla na Svatém Kopečku. Lépe je vycházet z explicitních vyjádření magisteria, kterých se snad za pontifikátu Benedikta XVI. rovněž dočkáme.

Mnozí čtenáři jsou znepokojeni tím, že ještě nedostali příležitost Psalterium letos zaplatit. Všem nedočkavým se omlouváme. Složenky jsou na cestě. Je totiž téměř nemožné Psalterium dělat a zároveň najít čas na jeho účtování. Připomínám, že časopis je možno objednat online na adrese <http://zpravodaj.sdh.cz> a tam také budete moci sledovat evidenci svých plateb, které pro mnohé z Vás představují zároveň členský příspěvek Společnosti pro duchovní hudbu.

Jiří Kub

Stalo se a stane

Milí čtenáři,

marná sláva, čas neúprosně plyne a připomíná nám potřebu slavit a děkovat za dar života a za dar hudby (zejména té duchovní) v životech mnohých z nás.

Do příštího vydání Psalteria budou ze členů SDH oslavovat **životní jubilea** (bez titulů a hodností) Ivana Šmilauerová a Viliam Gurbal.

Polokulatiny oslaví tentokrát sami pánové – Petr Fischer, Bohumír Hájek a Vladimír Žák.

Nekulatiny oslaví členky Jana Bezděková, Jiřina Čejková, Lenka Černíková-Vřelcovská, Eva Drančáková, Monika Vrdoláková, Michaela Freemanová, Jitka Chaloupková, Broňa Kaloudová, Monika Kotianová, Irena Lysácková, Marcela Nováková, Jarmila Novenková, Vladimíra Ondříčková, Eva Pleskotová, Michaela Prchlíková, Daniela Slawinska, Eva Trundová, Jana Vacíková a Jana Vokatá, stejně jako kůrovci Vojtěch Čáp, Karel Hiner, Rudolf Hušek, Petr Chaloupský, Karel Kostera, Zdeněk Laudát, Libor Mathauser, Tomáš Najbrt, David Petrla, Martin Poruba, Stanislav Příbyl, Vít Rozehnal, Josef Rut, Pavol Schwartz, Rudolf Sticha, Ladislav Šotek a Bohumír Toušek.

6. 11. slaví nekulaté narozeniny také otec biskup Karel Herbst (*1943), který má v rámci České biskupské konference na starosti kulturu, a tedy i nás.

V pondělí 15. října po dlouhé nemoci definitivně přestoupila do lepší a věčné chorální schůly členka SDH a nadějná choralistka Iva Votýpková.

Z dalších osobností ze druhého břehu života se v období pokrytém tímto číslem Psalteria pro život časný či věčný narodili 16. 10. 1679 * Jan Dismas Zelenka, 21. 10. 1973 † Otto Albert Tichý, 22. 10. 1811 * Ferenc Liszt, 24. 10. 1725 † Alessandro Scarlatti, 25. 10. 1935 * Zdeněk Pololáník, 26. 10. 1765 * Jakub Jan Ryba, 4. 11. 1924 † Gabriel Fauré a téhož 4. 11., ale r. 1847 † Felix Mendelssohn-Bartholdy, 21. 11. 1695 † Henry Purcell, 22. 11. má svátek naše patronka sv. Cecílie, 28. 11. 1911 * Václav Renč, 29. 11. 2000 † Josef Lux (o jeho muzikantství se mluví málo) a stejného dne r. 1643 † Claudio Monteverdi, 5. 12. 1791 † Wolfgang Amadeus Mozart, 6. 12. 1933 * Henryk Mikolaj Górecki, 9. 12. 2001 † P. Karel Bříza a 10. 12. 1908 * Olivier Messiaen. Na ty zesnulé myslívám v tomto přibližujícím se dušičkovém čase zvlášť a ptám se, co říkají tomu, jak jim interpretujeme jejich díla, jestli nám – až přejdeme na jejich břeh života – třeba taky nevynadají. Ale snad ne.

Všem oslavencům patří naše gratulace, modlitby a vděk za jejich přínos duchovní hudbě. Jako správní kůrovci si navzájem gratulujeme i ke společnému svátku sv. Cecílie. A naše stálá prosba pokračuje: pokud v členské databázi uvidíte někoho, kdo na nás již hledí z druhého břehu, sdělte nám to. Pokud vám chybělo v tomto či v minulých vydáních Psalteria nějaké významné výročí, které by bylo třeba v příštích letech – dá-li Pán Bůh – připomenout, tak nás laskavě informujte. Děkuje.

Pavel Svoboda

ZVEME

Kardinál Miloslav Vlk a Společnost pro duchovní hudbu zvou u příležitosti oslavy svátku sv. Cecílie varhaníky a chrámové hudebníky na diecézní setkání, které se uskuteční 17. listopadu ve farnosti sv. Ludmily v Praze 8 – Chvalech. Setkání začne v 9 hod. v kostele zpíváními laudami, program bude pokračovat za přítomnosti kardinála Vlka v sále Špejcharu Chvalské tvrze (1. patro restaurace Legenda) prezentací Direktáře pro varhaníky, který sestavila Interdiecézní liturgická komise pražsko-plzeňská a diskusí o problémech varhanické služby. Bude též možnost seznámit se s novými varhanami od firmy Škrábl ze Slovinska. Setkání je zcela otevřené všem a proto jsou zváni zájemci i z ostatních diecézí (spojení MHD ze stanice Černý most – metro B – jedna stanice autobusy 221, 223, 261, 273, 303, 304, 353, 398 z nástupiště č. 15).

Organizátoři prosí zájemce, aby kvůli organizaci občerstvení a objednávkám obědů projevili zájem o účast dostatečně předem na mailové adrese cecilka@sdh.cz.

Jaroslav Eliáš

ČEŠTÍ HUDEBNÍCI NA SLOVANSKÉM JIHU

První hudebníci přicházeli do jihoslovanských zemí koncem 18. století, v té době se tu hrály mnohé skladby českých autorů – Bendy, Myslivečka, Stamice ad. Až po polovině 19. století se začínají dávat české opery. Na jihu působili v angažmá (většinou v německých divadlech) čeští operní zpěváci, muzikanti hráli v divadelních orchestrech. Počátkem 19. století sem přicházeli jednotlivci jako učitelé hudby a zpěvu, jako sbormistři pěveckých sborů a ředitelé chrámových kůrů, jako kapelníci městských hudebních sborů nebo jako jejich členové.

Důvody, které sem vedly české muzikanty, byly různé. Někteří hledali živobytí, další změnu a jiní přišli s nadšením pomáhat bratrskému slovanskému národu, zcela v duchu panslavismu a doznívajícího národního obrození. Nebyl to jen hudební živel, který proudil z Čech na jih – nacházíme tu (především ve Slavonii, Slovinsku a Chorvatsku, později v Srbsku a Vojvodině) také inženýry, techniky, řemeslníky, zemědělce, lékaře, architekty, výtvarníky...

Největší počet českých hudebníků působil u vojenských kapel – v Karlovcích, Varaždině, Osijeku, Bjelovaru, Slavonské Pověže i v Sisaku byly kapely složeny převážně z Čechů, teprve postupně byly doplňovány místními hudebníky, školenými v hudební škole ve Vršci, kde byli učitelé zase většinou Češi. Značný počet českých muzikantů hrál i v kapele královské hudby v Bělehradě. Na začátku 20. století měla velký vliv na hudební dění v Srbsku praž-

ská škola – Josef Suk a Alois Hába, mnoho srbských hudebníků a skladatelů se vzdělávalo v Praze.

Nemalou skupinu tvořili čeští muzikanti i ve velkých divadlech – v Záhřebu,

S Jugoslávií a Balkánem máme spojenou především letní dovolenou u moře, možná také události první světové války. V této části jižní Evropy však žili nebo alespoň nějakou dobu působili mnozí čeští hudebníci. V 19. století sem přicházeli často na konkursy – do vojenských kapel, do divadel, do škol. Někteří z nich prosluli jako varhaníci nebo sbormistři.

Lublani, Bělehradě, Sarajevu – tady všude byli jako hráči orchestrů nebo jako dirigenti. Dříve zmíněné městské hudební soubory z velké části řídili čeští kapelníci, počet dnes těžko lze zjistit. Víme ale např., že čeští sbormistři působili ve více než 40 pěveckých sborech po celé Jugoslávii. Učitelé hudby a zpěvu považovali svůj pobyt na Balkáně za kulturní poslání, sbírali lidové písně, upravovali skladby pro sbory nebo sami komponovali písně, kantáty, ouvertury, mše a církevní skladby. A konečně většinou na základě vypsaných konkursů přicházeli nejčastěji do Srbska, do Vojvodiny a do Dalmácie muzikanti na místa ředitelů chrámových kůrů a varhaníků.

NEDOSTALI SE DO SLOVNÍKŮ

Připomeňme některá jména, která se většinou nedostala do slovníků, ale pro česko-jihoslovanské hudební vazby a vlivy především 19. století mají velký význam. Ve Vukovaru působili od r. 1893 bratři Bradáčové z Pacea u Liberce, Ladislav (*1870) jako sbormistr a ředitel kůru a Otakar (*1874), varhaník, který složil Chorvatské tance a Slovanské melodie. Hudební pedagog a skladatel Vilém Gustav Brož pocházel z Týnce nad Labem (*1861), po studiu varhanické školy v Praze působil jako divadelní kapelník v Mariboru a po zbytek života v dalších jihoslovanských městech. Sbormistr a učitel Josef Cee pocházel z Turnova (*1841), vystudoval také varhanickou školu v Praze a přijal v r. 1869 místo sbormistra chrámového sboru v Pančevě. František Benedikt Dusík, kapelník, operní zpěvák a pianista, složil i několik církevních skladeb a oratorií, působil především v Gorici na počátku 19. století. I další z absolventů pražské varhanické školy odešli na Balkán: Josef Fabián se stal sbormistrem v Lublani, roku 1870 se vrátil do Pelhřimova jako ředitel kůru; hudební skladatel Antonín Foerster se stal v r. 1909 katedrálním varhaníkem v Lublani, ředitelem tamní varhanické školy a zakladatelem časopisu Cerkveni glasbenik (Církevní hudebník); František Košek, ředitel kůru v Nové Gradišce a skladatel církevních skladeb; Martin Josef Nováček byl ředitelem kůru a varhaníkem v Bele Cerkvi, odtud odešel do Temešváru, kde se stal sbormistrem v pravoslavném chrámu; Emanuel František Pichert, kapelník a skladatel, působil ve Vršci až do své smrti v r. 1902; hudební pedagog Václav Felix Skop, původem z Ústí nad Orlicí, působil v Petrinji, poté v Innsbrucku; sbormistrem pravoslavného chrámu ve Vršci byl Václav Šnor, který se vrátil do Čech a působil až do své smrti v r. 1952 v Bělé pod Bezdězem; divadelním kapelníkem a ředitelem kůru v Lublani a v Bělehradě se stal Bohumil Tomáš, narozený r. 1871 v Nové Pace.

Také z varhanické školy v Brně se vydali hudebníci na jih: skladatel Gustav Homola se stal sbormistrem pravoslavného sboru ve Vršci; Vilém Jandl působil v Bělehradě; Jan Nepomuk Humel byl organizátorem hudebního dění v Osijeku, kde působil jako varhaník a učitel hudby na přelomu století.

Jako katedrální varhaník působil Vinko Hendrych (Hendrih) v Senji, byl ředitelem kůru a pěvecký sbor Slavulj

Sisak

v Petrinji měl v 80. letech 19. století na repertoáru mnohé jeho písně, složil také četné chrámové skladby a varhanní fugy; v Mariboru až do své smrti v r. 1897 působil Peregrín Machin, nar. 1812 v Úpici; v Záhřebu varhaník a skladatel Čeněk Vinař. Dómským sbormistrem byl ve Splitu Cyril Metoděj Hrazdira, nar. 1868 v Rájci nad Svitavou, ředitelem katedrálního kůru v Djakovu Theodor Pařík, skladatel a houslista z Příbyslavi (*1881), který po návratu do Čech r. 1929 působil v Polné. Ředitelem kůru ve Splitu byl Jan Janák, sbormistr a skladatel z Rakovníka; ředitelem kůru v dalmatském Imotském skladatel Arnošt Praus (*1872), v Kotoru pedagog a skladatel Antonín Sequens (*1865). Vojtěch Šístek (*1864, původem z Plzně) byl ředitelem kůru, hudebním pedagogem a skladatelem, usadil se v Srbsku, naposledy jako hlavní dirigent metropolitního chrámu v Bělehradě.

Řediteli kůru pravoslavného chrámu se stal Jindřich Hartl, přijal jméno Dobromil Tvrdovič, skladatel především církevních skladeb; Robert Tollinger, violocellista, pedagog a dirigent, ředitel pravoslavného kůru ve Velké Kikindě, autor skladeb mj. pro srbské duchovní sbory; dirigent a skladatel Rudolf Zamrza (*1869) v Mostaru, který poté odešel do Ruska, v r. 1902 se vrátil do Prahy. Autorem chrámových skladeb a varhaníkem ve Vinkovcích byl Ivan Nepomuk Tropš (*1830), z jehož díla vyšel v Záhřebu v r. 1902 výbor pod názvem Izabrane skladbe Ivana Tropša. Nejen aktivním hudebníkem byl Václav (Vjenceslav) Holub, narozen r. 1877 v Rychnově nad Kněžnou, vyučil se v Praze a v Kutné Hoře varhanářem, usadil se r. 1907 ve Slavonské Požeze, kde zůstal až do své smrti vyhledávaným stavitelem varhan. Varhanářskou dílnu v Lublani měl v 2. pol. 19. století Josef Alois Kučera.

V Bakar, Karlovcí a v Záhřebu působil varhaník Karel Honza (Dragutin Honsa), ve výslužbě jako učitel hudby, zemřel v r. 1953. Složil mj. často hranou chrámovou skladbu Slava Bogu.

V Bakar byl také ředitelem kůru a varhaníkem Cyril Junek (nar. 1872 v Praze), autor učebnic Nauka o harmonii a Glazbeno nazivlje (Hudební názvosloví).

Jedním ze zakladatelů slovinského hudebního života byl Antonín Nejedlý, pedagog a skladatel (*1828), ředitel lublaňského spolku Philharmonische Gesellschaft, autor několika chrámových mší. K významných osobnostem Kopřivnice patřil Tomo Šesták, kapelník a varhaník, hudební pedagog (*1852). Řídil hudební život celého města, založil pěvecký spolek Podravac, je autorem více než 170 skladeb, mezi nimi jsou četné mše a varhanní preludia. Sběrem lidových srbských písní

Varaždin

se zabýval ředitel kůru ve Vršci Emanuel Viktor Nejedlý.

Dva hudebníci působili také jako choralisté: Ivan Strnad (*1843) a Zachariáš Zellner (*1785), oba v katedrále v Záhřebu. Zellner byl zároveň varhaníkem a skladatelem církevní hudby.

Mezi hudebníky bylo i několik osob duchovního povolání: františkán P. František Klemens Minařík (*1883), skladatel, po studiích varhaník v klášteře v Kamniku, poté v Lublani, odkud se vrátil do Prahy; Hinko Hladáček byl farář a sbormistr, který organizoval koncerty na dvoře biskupa Strossmayera, v l. 1877-1883 byl redaktorem časopisu Katolički propovjednik.

VARHANÍCI VE VARAŽDINU A SISAKU

Varaždin je jedno z nejstarších měst chorvatského vnitrozemí. Také tady se usidlovali čeští hudebníci, a to již od konce 18. století. Někteří z nich působili také v Sisaku, jako F. Košek a E. Tůma.

Skladatel a varhaník **Jan Křtitel Vaňhal** (Ivan Krstitelj Vanhal) pocházel z rodiny holandských emigrantů, narodil se v Nechanicích r. 1739. Byl dobrým zpěvákem, hrál na několik hudebních nástrojů, v 18 letech se stal varhaníkem v Opočnu. Studoval ve Vídni, v l. 1772-1780 pobýval v Chorvatsku a ve Varaždinu napsal pro město oratorium Umučení Páně.

Skladatelem církevní hudby byl také **Ivan Ernest Christoph** (1844-1895), původem z Vysokého Mýta, jehož skladby jsou v Chorvatsku považovány za významné.

Sisacká hudební škola je pojmenována po českém profesoru, dirigentu a skladateli Franjo Lhotkovi. Žil v Záhřebu od r. 1909, v r. 1962 tu zemřel. V Sisaku se dodnes vzpomíná na tři další tři jména: Košek, Tůma a Medřický. Všichni byli Češi a varhaníci ve farním kostele Svatého

Kříže a „církevní hudbu, ale nejen ji, tak zvedli na vyšší úroveň“.

Franjo (František) Košek se narodil v Jindřichově Hradci v r. 1872, do Chorvatska přišel po studiu pražské konzervatoře jako vojenský hudebník. V Sisaku se usadil r. 1898, stal se varhaníkem ve farním kostele a v židovské synagoze, působil zároveň jako učitel, kapelník městské hudby a sbormistr pěveckého spolku Danica. V r. 1910 odešel do Varaždinu, kde působil také jako městský kapelník, varhaník farního kostela a učitel zpěvu. Složil mj. skladbu Ave Maria pro smíšený sbor a Beatus vir pro varhany. Zemřel ve Varaždinu r. 1926.

Edmund Tůma byl českého původu, narodil se v Osijeku v r. 1872, studoval v Praze, poté působil ve Varaždinu jako kapelník městské hudby, příležitostně jako varhaník farního kostela a jako varhaník ve Volosku. Funkci varhaníka v Sisaku převzal r. 1913, současně byl dirigentem hasičské hudby a vedoucím sboru Danica, skládal především písně. V r. 1924 odešel do Petrinje, kde r. 1928 zemřel.

František (Franjo) Medřický se narodil ve Ždanici r. 1890, studoval v Brně, varhaníčil v Pule v chrámu Madony del Mare, poté ve Visu. Od r. 1919 působil v Sisaku jako varhaník, kapelník městské hudby, až do své smrti vedl soubor Danica. Spolu s kaplanem Matijou Ivšičem založil církevní sbor. „Tehdejší farář zapsal v r. 1920 do pamětní knihy, že je sbor tak dokonalý, že zpívá Palestriny“.

V l. 1920-1940 se v Sisaku často konaly slavnosti doprovázené hudbou: Den matek, Papežův den, Den křížáků apod. Medřický pro tyto příležitosti (a nejen pro ně) zkomponoval řadu skladeb: čtyři mše, requiem, Te Deum, preludia pro

varhany, moteta. „Ve Velkém týdnu před Velikonocemi vedl Lamentace – žalozpěvy proroka Jeremiáše se sólovými a sborovými zpěvy, o Všech Svatých večer jeho sbor zpíval žalozpěvy na hřbitovech Sv. Kvirinuse a Sv. Marie“. František Medřický zemřel v Sisaku před šedesáti lety – 24. října 1947.

INSPIRACE PRO DNEŠEK

Proč se vůbec zabýváme zdánlivě okrajovým tématem? Především proto, abychom nezapomněli, že nejen v zemích Koruny české se uplatnili naši chrámoví hudebníci a že za obživou bylo často třeba vyjít do daleké ciziny (byť v rámci jednoho státního útvaru). Také by tento stručný výčet mohl být inspirací jak pro hudební vědce, tak pro aktivní hudebníky, sbormistry a dramaturgy – třeba by některé církevní skladby zkomponované Čechy v jihoslovanských zemích stály za provedení, byť nejde o aktuální repertoár. A možná právě proto.

Jarmila Štogrová

Literatura:

O. Sobotka: Čeští hudebníci a zpěváci v jugoslávských zemích, in: Přehled 11, Daruvar 1981

L. Buturac: Sisačtí varhaníci, in: Přehled, Daruvar 2007

G. Piasek: Zasloužili Češi starého Varaždínu, in: Přehled, Daruvar 2007

(k dispozici v knihovně exilové a samizdatové literatury Libri Prohibiti, Senovážné nám. 2, Praha 1, <http://libpro.cts.cuni.cz>)

Pavel Jiráček: Zapomenutý hudební skladatel a houslista Theodor Pařík a jeho pozůstatost v polenské pobočce Muzea Vysočiny, in: Vlastivědný sborník Vysočiny XIII, odd. věd společenských, Muzeum Vysočiny Jihlava 2002

Svěcení zvonů v Dobré Vodě

Kostel Panny Marie Bolestné v Dobré Vodě u Českých Budějovic má od září letošního roku opět všechny zvony. Připomeňme si toto poutní místo, které jsme navštívili loni během malého chorálního Convivia v Nových Hradech.

Stavba z let 1733-1738 je dílem významných architektů baroka Kiliána Ignáce Dietzenhofera a Anselma Luraga, interiéru zdobí fresky Václava Vavřínce Reinera. Vnitřní výzdoba bohatá na štuky a náročnou řezbářskou práci pochází z 18. a 19. století. Na stránkách obce Dobrá Voda najdete obsáhlou seminární práci Simony Jezdinské o historii obce a poutního místa (www.dobravodaucb.cz).

Letos 15. září byly posvěceny tři nové zvony - Sv. Barbora, Jan Pavel II. a Anežka Česká, odlité firmou Perner v Pasově. Pernerovo zvonařství je známé již od 17. století, původní dobrovodské zvony byly také o století později jeho dílem, tehdy ještě sídlilo v Českých Budějovicích. V září 1916 byly tři ze čtyř zvonů zrekvírovány. V r. 1924 byly odlity dva nové zvony, větší z nich o hmotnosti 350 kg věnoval kostelu sám zvonař Rudolf Perner. Druhý byl pořízen za peníze ze sbírky farníků. V roce 1932 byl umístěn ještě další zvon. Tři zvony byly zabaveny fašisty v r. 1942, kostel a jeho širé okolí se jich dočkal teprve 65 let po této události. Zvony posvětil apoštolský nuncius Mons. Diego Causero, finančně přispěli farníci, obec, církev i místní firmy.

V kostele jsou také nově zrekonstruované varhany, o kterých se ze zmíněné práce dozvídáme: „Na empoře, nacházející se v západní části chrámového interiéru, byly rokokové varhany, provedené v přírodním dřevu, které zde roku 1761 dodal František Antonín Fialka. Varhany se dvěma manuály a třinácti rejstříky byly po technické stránce pozoruhodné rozsahem a uspořádáním tónů spodních oktáv manuálu. Lidský vandalismus se přičinil o to, že z cenného nástroje zůstaly vedle skříní jen fragmenty stroje a malá část píšťalového fondu. Funkci doprovodného nástroje plní nyní náhradní jednoduše manuálové varhany od firmy Skopek, které sem byly přineseny po 2. světové válce ze zrušeného kostela v Jablonci na Šumavě (z vojenského prostoru Boletice).“ Původní varhany byla zrestaurovány v l. 1997-2000 Dušanem Doubkem (více viz <http://sweb.cz/velesin2001>), posvěceny v září 2006 a zazněly při příležitosti svěcení zvonů při koncertu Pocta Panně Marii. Zpívala Karolina Berková, doprovázená Vladimírem Roubalem.

Příští Convivium v r. 2008 jsme původně chystali do Nových Hradů, bohužel klášter je v našem termínu obsazen (nové místo máme, ale ještě vám ho neprozradíme). Pokud v létě zavítáte do Dobré Vody sami, snad se potěšíte zvukem zvonů, varhan a vynikající akustikou zdejšího kostela.

-jš-

MUSICA SACRA

zve všechny chrámové zpěváky a hudebníky na 12. Svatocecilské setkání, které se koná v sobotu 24. 11. 2007 v katedrále na Petrově

Program:

8:30 nácvik společné skladby (Tollite hostias)
9:00 mše

- hlavní celebrant mons. Jiří Mikulášek
- ordinariem Zd. Pololáník, kancionál č. 505
- proprium - sbor

Předání kvalifikačních osvědčení

Prezentace nových publikací

Minikoncert

Provedení společné skladby

Agapé v prostorách biskupství s možností nákupu publikací a notového materiálu

Noty ke společné skladbě jsou se stažení na www.musicasacra.cz

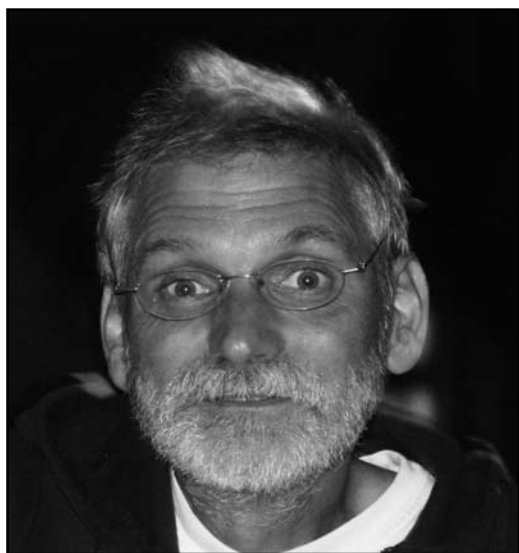

Convivium

Ohlasy Convivia 2007

Vážení a milí convivii,

ozvali se mi naši zahraniční lektoři Convivia. Jejich dopisy či e-maily obsahují pasáže, o něž se s vámi, kdo jste na Conviviu byli, nemohu nepodělit.

Od prof. **Manfreda Cordese**, našeho lektora renesanční polyfonie, přišel milý dopis, z něhož vyjímám: „... uplynul již nějaký čas od konce Convivia. Chci Vám sdělit, že jsem si pobyt v Želivu velmi užil. Jistě – muzikantsky by si člověk mohl přát jiné pracovní tempo a úroveň, ale přesto bylo pro mě setkání s lidmi a českou kulturou velmi cenné. Mimoto náš úkol přeci spočívá i v tom, abychom zaujatým lidem dávali příležitost mít účast na našem skvělém kulturním dědictví. To je v naší dnešní společnosti velmi důležitá práce. ...Lidé se – v pěkném prostředí a společenství – učili, jak daleko už vlastně jsme od té hudby vzdáleni, ale že přesto ji lze, samozřejmě při určitém úsilí, i v naší době „oživovat“ a ta díla

pak mohou – jsou-li především postavena do správného kontextu – znít tak svěže jako před 400 lety a hluboce nás pohnout. Je to pěkný úkol, moci na tom spolupracovat ...“ V závěru dopisu pan profesor již sprádká plány na Convivium 2009, takže, když Pán Bůh dá...

Ozval se e-mailem i Otec **Grzegorz Cebulski**, vedoucí naší pravoslavné třídy, který – pokorně jako vždy – píše: „... chtěl bych velmi srdečně poděkovat za pobývání s vámi v Želivu. Je to pro mě velká pocta, duchovní radost i setkání víry – prostřednictvím všech lidí, které jsem tam měl možnost poznat, pozorovat a VELMI si užít. Víím, že strach a tréma se dostaly do našeho pravoslavného sboru, ale to je těžké, taková je lidská psychika. Myslím, že si toho všiml jen sbor a především já ...“

Poslední slovo – jako správná žena – pronesla e-mailem i **Nicki Kennedy**, lektorka sólového zpěvu, a to po návratu ze dvou koncertů na Svatováclavských slavnostech v Praze: „... A nejpůsobivější je to přátelství. Moje roky spolupráce s Conviviem ... se vyvinuly ve velmi speciální vztah. Přišlo to skrze několik málo spojení, a přesto cítím, že jsem si vytvořila skutečný kontakt se spoustou hudebních nadšenců v České republice, ať už se studenty, publikem či kolegy. Následkem toho mě řada studentů chce navštívit tady, učím se česky (je třeba říci, že pomalu, i když už jsem zvládla „jedno pivo“) a moje děti už umějí česky pozdravit ...“

Zdá se, že se od našich lektorů můžeme naučit něčemu více než „jen“ hudbě.

Pavel Svoboda

Convivium 2007 v číslech

Kulturní, duchovní a společenský přínos Convivia je jen stěží vyčíslitelný. Přesto ani čísla kolem něj nejsou nezajímavá.

Trvalo 9 dní, od 18. do 26. srpna. V želivském klášteře se vystřídalo asi 125 osob. Počet je přibližný, protože neustále někdo přijížděl a odjížděl. Z toho byla stovka účastníků a ostatní tu stovku vyučovali a starali se o ni. Samostatných mých účetních partnerů (se kterými se učtovalo) bylo asi 70, do té stovky to dotáhly rodiny (Bittnerovi, Buchtovi, Černíkov, Grombiříkovi, Hrod-kovi, Jakubičkov, Jermanovi, Konvalinkovi, Kumštovi, Pospíšilovi, Krucké, Maierovi, Molkovi, Prentisovi, Šmídovi, Štamfestovi, snad jsem nikoho nezapomněl).

KOLIK TO STÁLO?

Původní rozpočet Convivia byl závratných 986 tisíc. Šetřili jsme, jak jsme mohli, takže nakonec ta celá legrace přišla na 742 806 Kč, které protekly účetnictvím Společnosti pro duchovní hudbu a dalších přibližně 50 tisíc nákladů za nás zaplatil někdo jiný, kterému děkuji, ale nebudu na něj zbytečně upozorňovat. Největší položkou rozpočtu byly služby, tedy zejména ubytování a strava v Želivu (430 tisíc), následovány osobními náklady (mzdy a honoráře (243 tisíc). Potěšitelné je, že proti minulým ročníkům poklesly náklady na organizaci, které díky o 100% zvýšené účasti neplacených členů výboru SDH (na „plný úvazek“ Pavel a Jiří proti Marice v minulých ročnících) poklesly pod 20% mzdových a pod 5% celkových nákladů, což pro akci pořádanou občanským sdružením považují za velké plus. Toto vše včetně odvedené daně z příjmu. Jako perličku bych uvedl, že účetních zápisů kolem Convivia je asi 300, to si vynásobíte tak 10 minutami na jeden a vyjde týden jen to fikne.

KDO TO ZATÁHL?

Frekventantům jsme naučovali (a vybrali od nich) 346 639 Kč. To, že většina z Vás zaplatila více než setinu této částky, je způsobeno dětmi, doprovodnými osobami, pobytem některých po kratší dobu a nějakým tím v odůvodněných případech odpuštěným kursovním. Přispěly i nadační a veřejné peníze. Podle velikosti příspěvku Nadace 3. tisíciletí 100 000 Kč, Ministerstvo kultury ČR (odbor regionální kultury a odbor církví) 85 000 Kč a Česko-německý fond budoucnosti 40 000 Kč. Takže z vlastních zdrojů jsme letos doplnili 171 tisíc. To, že si to můžeme dovolit, je díky naší společnosti Psalterium s.r.o. Za to, že peníze Psalterium může vydělávat, vdčíme pochopení kardinála Vlka pro skutečnost, že duchovní hudba nějaké ty peníze pro své udržení a rozvoj přece jen potřebuje. Takže všem, kteří umožnili pořádání Convivia vřelý dík a Pán Bůh zaplat.

JiKu

Jubileum písmáka a houslaře Věnceslava Metelky

Paseky nad Jizerou oslavují letos 200. výročí narození a 140. výročí úmrtí Věnceslava Metelky, písmáka a houslaře, který byl zakladatelem krkonošské houslařské školy. Z dílny jeho syna Josefa vyšli pasečtí Benjamin Patočka a sklenařický František Vitáček, od jejichž žáků vede cesta k našim současným houslařům, královéhradeckým Pilařům a pražským Špidlenům. V Památníku zapadlých vlastenců v Pasekách nad Jizerou je houslařům celé Metelkovy školy věnována samostatná expozice.

Věnceslav Metelka, který se narodil v sousední vesnici, ve Sklenařích, nastoupil v Pasekách jako školní pomocník u vlasteneckého učitele a regenschoriho Josefa Šimůnka. Oženil se s jeho sestrou a žil až do své smrti v Pasekách. Kantorského místa se nedočkal, po 17 letech preceptorského působení se plně věnoval své největší lásce, opravám a stavbě smyčcových nástrojů a kytar. Stejně tak miloval muzikantský život. Dobře ovládal hru na mnoho nástrojů, zvláště jako houslista a kontrabasista byl zván ze širokého okolí. Vedl pasečskou kapelu, s ochotníky připravoval a hrál vlastenecké hry. Byl velice bedlivým pozorovatelem života a vedl si deníky, do kterých zapisoval všechny zajímavé události z obce a širokého okolí. Popisoval těžký život horařů, jejich vlastenecké nadšení, jak hráli divadlo, dělali vlastenecké besedy, hráli při zábavách, v kostele, v divadle a pořádali hudební akademie. Zápisky tohoto nejstaršího krkonošského písmáka byl inspirován Karel Václav Rais k napsání románu Zapadlí vlastenci.

K současnému hudebnímu životu byl Metelka velice kritický. Sledoval hudební dění ve svém okolí, ani Prahu neušetřil svou kritikou. Poznal díla mnoha autorů cizích i našich především z oblasti duchovní hudby. Byl
p r a v o u
r u k o u

regenschoriho Šimůnka, v jehož opisech se na paseckém kůru zachovalo 25 mší, 2 requiem, množství motet, árií, kantilén, offertorií a litanií – celkem 60 skladeb italských, rakouských, německých a českých skladatelů. Patří mezi ně Giovanni Paisiello, Francesco Custodi, W. A. Mozart, Joseph Haydn, Karl Ditters von Dittersdorf, Jiří Ignác Linka, Jan Křtitel Vaňhal. Šimůnek hojně uváděl skladby českých současníků, pražských skladatelů Albína Maška a Jana Augusta Vitáska, Josefa Gellerta z Chomutova nebo Kryspína Josefa Taschky z Bělé pod Bezdězem, ten patřil mezi jeho nejoblíbenější a nejhranější autory, zvláště skladeb pastorálních. Celý hudební materiál paseckého kůru je zkatologizován a uložen v paseckém Památníku zapadlých vlastenců. Čtenáři Metelkových zápisků bývají překvapeni jeho hodnocením hudebního života první poloviny 19. století. Metelka ve svých denících nešetřil ostrou kritikou. Málokdy byl s prováděním hudby zcela spokojen.

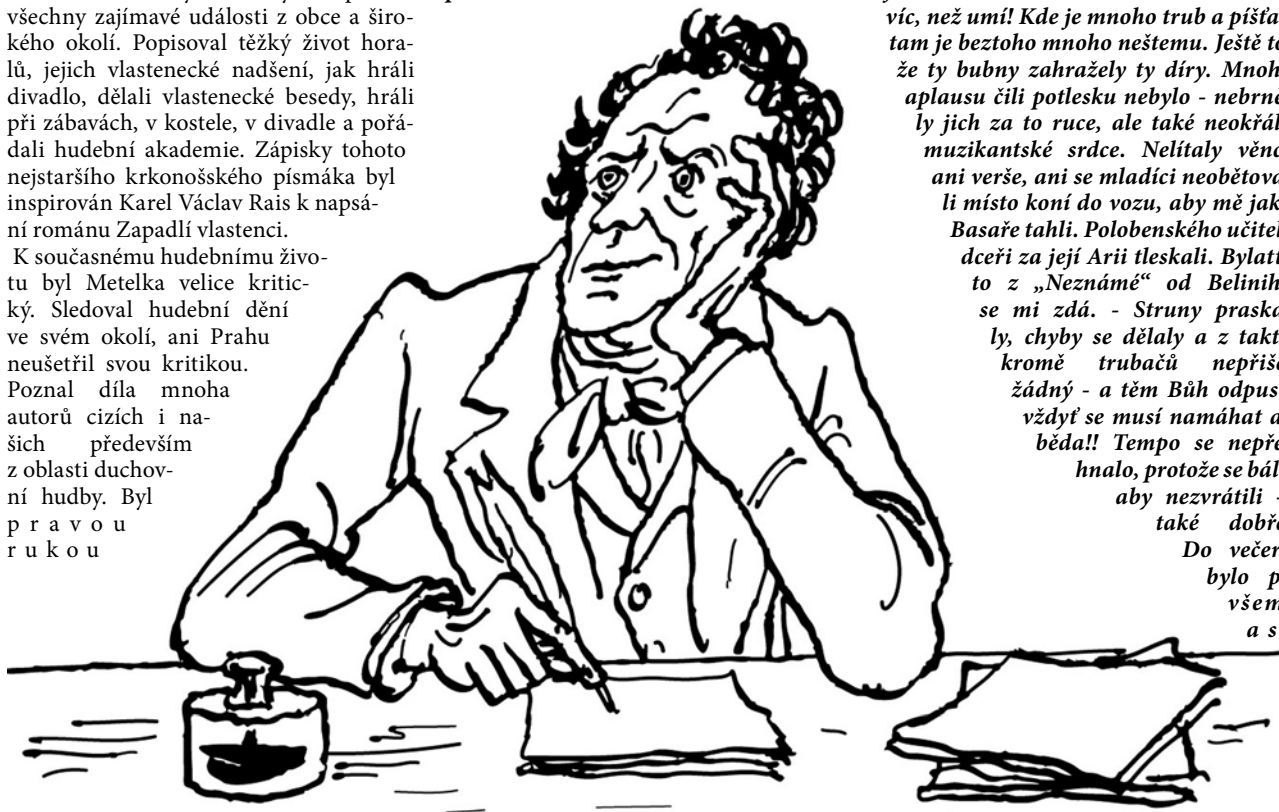
28. listopadu 1859

„Po pouti Vysocké. Včera se dělala Mozartova mše do G - samý contrapunkt, onot“

se to vyhraje, ale otázka tu je velká - jak? Dobře, že se neví, kde jeho kosti odpočívají, sic by každý viděl, jak se v hrobě obracel. Hrál jsem basu bez pruby, je tu ale také otázka - jak? Dosti nekale! Musí člověk dát pozor na tempo, na noty, na item, a to bez pruby, bez učení velmi mnoho - pochvalovali si, že to dobře šlo. Kriste Ježíši, ti lidé jaktěživi snad neslyšeli pořádnou muziku a nebo se jen chlubí a rozumět nechtějí. Bůh je naprav!“

21. května 1844

„V neděli byla velká hudebnická Akademie na Příchovicích ku prospěchu chudých školních dětí. Recensentem nechci být, protože jsem byl taky spoluoudem k vypomození hudebnímu, a snadno by se státi mohlo, že bych sám o sobě musil psát kritiku zubatou - o sobě předci člověk nerad píše, v čem chybil a jak kozla dřel, ale abych předci poněkud něco řekl, stůj toto tu: Z okolních vesnic byli muzikanti sebrání - a toť dávno víme, že každý pes jináč štěká! Akademie byla ve dvou odděleních, kusy od výtečných mistrů. Ouvertura a Arie, Dueta zpěvní - inu dělal každý, jak uměl - a věru! blázen ten, kdo dělá víc, než umí! Kde je mnoho trub a píšťal, tam je beztoho mnoho neštemu. Ještě to, že ty bubny zahrazely ty díry. Mnoho aplausu čili potlesku nebylo - nebrněly jich za to ruce, ale také neokrálo muzikantské srdce. Nelítaly věnce ani verše, ani se mladíci neobětováli místo koní do vozu, aby mě jako Basaře tahli. Polobenského učitele dceři za její Arie tleskali. Bylatter to z „Neznámé“ od Beliniho se mi zdá. - Struny praskaly, chyby se dělaly a z taktu kromě trubačů nepřišel žádný - a těm Bůh odpustí, vždyť se musí namáhat až běda!! Tempo se nepřehnal, protože se báli, aby nezvrátili -- také dobře. Do večera bylo po všem, a s i

padesát hostů se sešlo - věru na tu nouzi je to mnoho a dle libosti platili - kdo má mnoho, dal málo, a kdo má málo, dal mnoho!! Na večer se hrálo do kola! Kdo měl peníze, šel do Academie, a kdo neměl, šel potom tancovat, aby v tanci zapomněl na bídu! Bylo to smutné podívání na ty muzikanty! Žizniví jako rok 1842, smutní jako rok 1844 a zmatení jako francouzské komory a jejich depuťování.“

2. dubna 1838

„Slavné učiliště hudby arií Pražané zavedli, ale což jest to na 5 milionů lidí, když z nich ročně sotva padesát vyberou, kteří chtějí se stát výtečnými. Nota bene, Čech jest prý rozený hudebník, jak pronesl nebožtík Beethoven. Což není Liberec dost dokonalé, vznešené město, v němž by se též i takové učiliště hudební založilo? Není Jičín, Hradec s to, by se i v něm učili svrchu psanému? Varhanická škola v Praze pro Němce jest pravda dobře zřízena, ale chce-li se tam také Čech v Čechách něčemu naučit, musí svůj drahocenný jazyk zapřít a musí se stát odrodilcem. Mnohý by se snad povzněl nad mnohé, nechce však zapřít matku svou, která česky mluvila, a protož zůstává za Němci.“

4. listopadu 1838

„Z vola bys darmo hledal slaniny, ale dostaneš kus hovězího masa. Sedlák nebude nikdy astrologem a z astrologa nikdy švec. Lež veliká, že Čechové jsou rození muzikanti - pobudeš-li jen něko-

lik let učitelem, dostane se ti hromada volů do rukou, jenže bez rohů. Uč, kárej, nabádej a vše co možné dej na ruku, a když již několik let tě byl navštěvoval, uznat musíš, že konečně je přeci vůl!

Ó kéž by každý učitel hudby, když žák k němu ponejprv přijde, byl osvícen darem ducha moudrosti, a pakli jedině pro pokoušení jest tento tvor stvořen, vzal housle a rozšlapal na sto tisíc kusů! Ale proč se tomu divím? Vždyť máme pomocníků školních, že by jimi zastavit mohl Izeru, a jak hrají? Všickni falešně! Dračí uši mají. Každý Preparaand, když přijde na hlavní školu, by slyšel kurs, nejprv by měl být zkušný v hudbě, a jestliže by falešně hrál a zpíval, hajdy! Jdi domů a místo knih vezmi cep! Učitel nemá vlastně žádnou hudbu umět, jen v kostele s těžkem písničku zahrát. Blázní! Čechy se vynášejí v celém světě svou hudbou a učitel mládeže, který má být výtečný a ostatní vyučovat, aby národ neklesal, neumí ani poctivě v notech list obrátit. Pražské Conservatorium má žáky, ale kolik jich má - vždyť nás je okolo 5 milionů - Conservatorium naučí sto tisíc? Blázní! Učitel má umět a povídám musí umět hudbu nejen povrchně, ale základně. Mějte ze mě smích, že jsem byl truhlář a že jsem byl u instrumentáře a pak teprv je jsem šel ku škole! Smějte se, předci mnohého pomocníka převedu přes husí hovynko, aspoň nehraji falešně, třebaš toho mnoho nebylo.“

Metelka, zklamán upadajícím hudebním životem, často se zamýšlí nad jeho budoucností.

26. října 1843

„Na příští měsíc 22. listopadu bude Cecilie, svátek hudebníků. Býval zvyk, že ho slavili. Kantor místní dal oběd, a šlo se do hospody, tam se hrály symfonie, ouvertury, rozličné kusy, byli veselí a přáli sobě, aby se hodně mnohokrát o tom svátku sešli. Móda si libuje. Přeshlo to! Učitelové ani nechtějí vědět, že je sv. Cecilie, a dlouho trvat nebude, ani se vědět nebude, kdo je ochráncem hudebníků. Jen jednou nebo dvakrát aby ji nedali do kalendáře a stane se jí jako Janu Husovi. Toho také vyvrhli z kalendáře, an ho Čeští bratři čili Táborité tak velice ctíli.“

O tom, jak se Metelkovi jeví úroveň hudby v Čechách v polovině 19. století, nejlépe svědčí jeho úvaha z posledního dne roku 1854.

31. prosince 1854

„Když jsem se již dnes poslední den v roce do skuhraní a piterování dal, dám si toho tolik, co mi na srdci leží, aby se mi ulehčilo. Tedy hudba.“

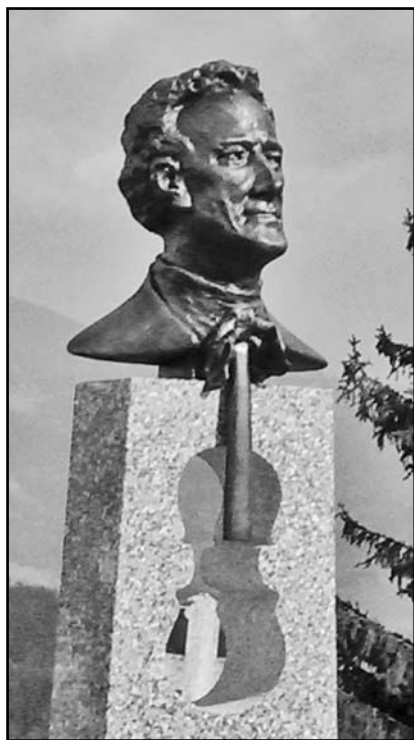
V Čechách hudba klesá a klesá, a kdo by se chtěl přesvědčit, ten přijď jen do našich hor a přesvědč se. Před dvaceti

Starý omšelý pomník. Foto letos v létě během Paseckých hudebních slavností

a třiceti lety a což pravím, před čtyřiceti lety byla mnohem lépe pěstovaná, nežli teď jest. Skrže veliké množství nástrojů, jež mladík jest povinen správně se naučiti, hudby se takřka odřekne. Cvičí se ve zpěvu, ale mnoholi? aneb čtyři hodiny a to takřka teoreticky - praktičně? i Bože, je umorěn, sužován a tuť není chuť ke zpěvu. Učí se varhany, ale co je to několik hodin za měsíc - nepřevrátí hory a doly, housle a jiné hudební nástroje jsou mu cizé, přijde ven, stydí se, že to neumí, a tedy žádného neučí. Kantoři jakživi se v Conservatorium neučili a byli virtuosové. Znal jsem staré kantory, kteří pěkné nápěvy komponovali bez namáhání! Ač teď by je ta zubatá kritika zkřesala, ale za to se teď komponuje s pravidlami a s rytmem. Dává se pozor na lehkou a těžkou čtvrť a kde nic tu nic. Slyším hrát z varhanické školy. A co hrajou? kumšty a není do toho nic. Provozují-li co v Praze výtečníci, buď z Mozarta, Haydna, Beethovena, ale našich kompozitů ani za mák!

Na malé škole byl učitel Zábrodský, měl asi deset žáků, že jeden lepší než druhý hrál na varhany. Nebožtík Hendrych, můj kamarád, hrál v Praze před Míčem, který ho objímal, že se dívá bez pravidel a jak umělecky hraje, sám se přiznával co profesor varhan, tak že by to nedovedl. Chtějí hudbu z kostelů vyloučit, že prý to ruší cit náboženský. Divím se. Jen zpěv. Ano jen zpěv. Neháním ho, ale zpěváků a zpěvaček k tomu. Dovede se to daleko, jak je vidět. Přijdu-li v řeči teď s novým podučitelem, ten převrací ten kontrapunkt jako nebožtík Bach. Mluví o canonech, enharmonické akordy umí nazpaměť, ale abych mu řekl,

Nový pomník Věnceslava Metelky na paseckém hřbitově od sochaře Vladimíra Preclika

Hudební štafetu v Pasekách nad Jizerou drží s celou svou rodinou Josef Waldmann. Foto (a popis JiKu) z letošních Paseckých hudebních slavností z provedení Beethovenovy Missy C dur při mši svaté, která slavnosti ukončila.

aby opsal violin II na housle ze mše, sázím sto proti jedné, že v tom nadělá chyb až hanba. Někteří z nich učí přeci aspoň dva hochy škrábat na housle, ale nestojí to za tři léta ani za živého čerta. Hoch se zmrzí, když to k ničemu nevede, housle dá na přístřešek a je po muzice. Bývalo kněží, bývalo učitelů dost a dost! Teď chybí v každé diecési ale kaplanů a podučitelů. Farářů a kantorů je dost. To jsem znal kněží! Měli ranní a při hrubé buď zpíval nebo hrál housle, někteří hrávali varhany. Teď z těch všech dohromady ani jednoho nesežene, aby byl hudebník! Proč? Nevím. Hudebníci měli čili mají patronku sv. Cecílii. To bylo slavné. Nevím ani z mé mladosti, aby jakási nepočetnost se byla skrže pít byla stala. Dělalý se sinfinie, concerty, rozličné pro sluch kusy. Byli bratři a bratři, při příležitosti se dělaly próby na větší mše. Teď, má-li se co dělat, předloží se to a bez přípravy a cvičení, jen do toho! Tuť arci mnohá dysonanc nepravá se ozve, sta a tisíce not padají pod pultry - to nevábí, neláká, kdo je dyrekent, toho hudebníci nenávidí, pozor naň nedají. Instrumenty kostelní jsou v špatném stavu, neb dokonce žádné. Ochablo to

vše a ne tak lehce se to napraví. Jsem stár a posud blázen pro muziku. Čtyřikrát za rok asi v kostele hudba, inu toť nemožné, aby se to líbilo lidem, tím méně našemu Pánu Bohu všemocnému. Nebožtík p. biskup Hurdálek přišel v roce 1818 do Vysokého bířmovat, doprosil, aby se při celém tom bířmování hudba provozovala, a skutečně se dělaly mnoho hodin rozličné kostelní skladby. Má maličkost tenkrát pískala clarinet II. Byly doby, kdy se provozovalo „Stvoření světa“, na Veliký pátek „Sedm slov Spasitele do Re“. Rozličná oratoria a dnešního dne? — a hanba, že to musím říci: pro venkov od Zvonaře neb Krejčího nejsou stavu mšičku stlouci. Předně není zpěváků, za druhé varhaníka a varhan (neboť na celém podhoří jsou varhany rozvrzané). Samá plechharmonie a houslařů málo. Dyletantů nic! Dobře se pamatuji, že staří otcové své syny do kostela vodili na chór, syn s tatínkem hrál, buď troubil neb zpíval, a když tatík zemřel, syn po něm obdržel místo a teď? Stydí se s houslemi do kostela a má dobře, poněvadž na ně neumí a je to hanba. Blažený ten, kdo již poslední repetici života hraje jako já. Jsem syt, jsem světa

přesycen. Nabažil jsem se ho dost. Svět nyní je jako nekalá basa, i když právě tón vezmem, předci škvřk a nekale bručí. Básníci básnili o Base. Teď? Darmo. Není basi ani basařů. V kostelích jsou basi, ale kde? za měchama. Nemá strun a má-li, jsou to provazy od řemeslníka, který pozpátku chodí - totiž provazníka. Bombardon vítězí. Na ten se troubí jako v ležení. Violon Cell? Ten je tak cizí jako Marokanský císař. Fagot. Můj Bože! Nebude dlouho trvat a budou se hoši tázat, co se dělá s tím sochozem. To je pokrok. Ano, pokrok, ale kam? Jako ten pan Franc v Kocourkovském posvícení - nazpátek.

Má se učit ve školách zpěvu - je to potřeba? Vždyť je Čech rozený zpěvák! rozený hudebník. Hoch ve škole je tak, jako by již někdy muzikant byl a jen pozapomněl. Učitel má ho jen upamatovat. Učitel musí být, chce-li hudbu učit, pro hudbu zaujat. To nejde po škole hodinu učit hudbě, ale tři až čtyři každý den. Jednotlivě, pak ve dvou a více a konečně po letech dohromady. Vokální, kostelní, hospodní, divadelní, koncertní a všechny druhy hudby musí učit, pak mu to dělá radost, potěšení, hodiny mu utíkají jako minuty, ani na jídlo nevzpomene. Ale chuti k tomu a sám to dobře umět, aby to mohl druhým dát. Já jsem dědek, ale hudbou okřeju, hudba mě rozjaří, hudba mně vyloudí úsměch i pláč - bez hudby nemůžu živ býti. Mnohý řekne, že jsem blázen, ano blázen jsem a škoda, že svět není plný takových bláznů! Dnes bez hudby Tedeum! To je k smíchu!“

Obec Paseky nad Jizerou společně se Svatováclavským sborem a Památkem zapadlých vlastenců připravily Věnceslavu Metelkovi důstojné oslavy. V květnu při vernisáži výstavy o životě Věnceslava Metelky v Památku zapadlých vlastenců četl úryvky z Metelkových zápisků Otakar Brousek za hudebního doprovodu houslistů Ivana Štrause a Michaely Štrausové. V srpnu v rámci 17. ročníku Paseckých hudebních slavností, které pořádá Svatováclavský sbor, bylo matiné „Věnceslav Metelka – život muzikanta“. Ukázky z Metelkových zápisků četl Stanislav Zindulka, hudbou doprovázeli členové Českého komorního orchestru. 28. září po slavnostní poutní mši svaté v kostele svatého Václava, při které zpěváci Svatováclavského sboru a orchestr provedli Mozartovu Mši B dur, op. 275, byl za velké účasti přítomných a houslařů po hudebním vystoupení Jaroslava Krčka slavnostně odhalen pomník Věnceslava Metelky od sochaře Mistra Vladimíra Preclíka.

Josef Waldmann

ZANIKLÉ CHRÁMY - ŽIVÁ HUDBA

Výstava o hudbě ve zrušených pražských chrámech nemohla najít lepší místo než bývalý kostel sv. Maří Magdalény v Karmelitské ulici na Malé Straně, kde od r. 2003 sídlí České muzeum hudby – složka Národního muzea. Původně barokní chrám byl postaven podle návrhu Francesca Carratiho a později klasicistně upraven, dodnes si však zachoval svou neopakovatelnou atmosféru. Návštěvníci obdivují osmibokou kupoli nad dvoranou – hlavní lodí kostela, zvláštní linie vestavěného schodiště a harmonii architektonických prvků. Odtud vedl jen krůček k otázce, jaká hudba tu v minulosti zněla.

Pomyslná procházka po zrušených kostelech a kaplích začíná tam, „kde stojíte“, tedy u Sv. Maří Magdalény, a vede do čtyř nejstarších pražských měst. Ze známějších objektů se zabývá např. kostely sv. Václava a Vlašským špitálem na Malé Straně, kostely sv. Michala, sv. Anny, sv. Kříže a Norbertinem na Starém Městě, Sv. Lazarem a klášteřem U hybernů na Novém Městě či Sv. Rochem na Hradčanech, a to nejen

nechtěl slyšet hudbu, která kdysi krásné stavby oživovala... Trochu s nadsázkou jde vlastně o hudební archeologii (možná si někteří pamatujete, že se tak v minulosti s úsměvem nazývala pražská katedra hudební vědy), proto muzeum spolupracovalo také s archeologickou společností Archaia a oddělením starších českých dějin Historického muzea NM.

České muzeum hudby sice spravuje rozsáhlou hudební sbírku a duchovní hudba tvoří její podstatnou část, na krátkodobých výstavách však bývá prezentován pouze její zlomek. Navíc byly hudebniny při rušení kostelů rozptýleny, rozprodány a bohužel i ničeny. Zrušené kostely by mohly vyprávět! Husité a reformy Josefa II., přestavby na skladiště, obytné domy, chlévy, noty používané na balení zeleniny nebo nabírané vidlemi přímo na valník – těch příběhů je celá řada... Přesto se podařilo objevit neznámé nebo dosud málo známé prameny, např. literátský kancionál od Sv. Vavřince pod Petřínem, kodex pražských zlatníků ze 14.–16. století (Sv. Eligius) nebo autograf Maškovy pastorely In Betlehem eamus. Opět se potvrdilo, že v české hudební historii je stále co nalézat, a vykrystalizovala zajímavá témata pro seminární i diplomové práce.

U každého z vybraných jednadvaceti objektů mohou návštěvníci vidět jeho původní podobu zachycenou na dobových rytinách, zakreslení do současné uliční sítě Prahy a několik reprezentativních exponátů. Víte například, kde stálo staroměstské Norbertinum – premonstrátská kolej s kostelem sv. Benedikta a sv. Norberta? Kresba Friedricha Bernarda Wernera je lokalizuje na začátek dnešní Revoluční ulice. Kromě jiných hudebníků tu v 17. století působil Jiří Melcelius, v 18. století jako chorregenti František de Paula

Paus, Norbert Lehmann a Bohumír Jan Dlabáč. Ještě ze starší doby pochází kniha rorátů, která obsahuje také dvouhlasé skladby. Samozřejmě, k některým zrušeným kostelům se nepodařilo dohledat téměř nic, jiné měly větší štěstí. Celkem je na výstavě zpřístupněno asi 170 exponátů (v několika případech jen krátkodobě), a to z fondů třinácti institucí včetně Národního archivu, Národní knihovny, ze sbírek Královské kanonie premonstrátů na Strahově, Rytířského řádu Křižovníků s červenou hvězdou, Muzea hl. města Prahy a dalších. Většina památek se vystavuje vůbec poprvé.

Ať chceme nebo ne, téma výstavy se týká také často medializovaného problému využití sakrálních prostor. Snažili jsme se ukázat, jak lze církvi nepoužívané kostely naplnit kulturou a nechat jim přitom jejich duchovní rozměr; odstrašující případy známe, ale chtěli jsme spíš zviditelnit ty pozitivní. Procházka po chrámech proto končí v místnosti, kde se protíná minulost s přítomností, archeologické nálezy s pořadem z animované fotografie a dokumenty z 19. století. Nechybí reprodukováná hudba ani hudba živá – adventně a vánočně zaměřené koncerty a jako tečka na konec výstavy vystoupení tria Protějšší země inspirovaný přímo kostelem sv. Maří Magdalény. Pro muzikanty, kteří se duchovní hudbou zabývají, mohou být chvíle strávené v Českém muzeu hudby příjemným setkáním se starými známými (Božanem, Holanem, Šteyerem, Michnou, Rybou nebo F. X. Brixim) i obohacením o nové poznatky.

Dagmar Štefancová

z hudebního, ale také historického a architektonického hlediska. Od začátku byl tento projekt chápán mezioborově. Ostatně, koho z hudebníků by nezajímalo, jak vypadal např. kostel sv. Kříže, odkud křižovníci s červeným srdcem vypravovali slavnou vodní hudbu, a kdo z milovníků historie by

České muzeum hudby, 5. 10. 2007 – 4. 2. 2008, www.nm.cz/ceske-muzeum-hudby/

Duchovní rozměry Nové hudby

V posledním srpnovém týdnu se v Ostravě uskutečnilo 15 koncertů v rámci festivalu nové hudby – Ostravské dny 2007. V nebývalém rozsahu zazněla hudba více či méně experimentální, převážně atonální, někdy i mikrointervalová, souhrnně nazývaná „nová hudba“. Vedle děl „klasiků“, mezi které patří John Cage, Christian Wolff, Karlheinz Stockhausen nebo český Marek Kopelent, zazněly skladby méně proslulých nebo začínajících autorů.

V překvapivém rozsahu se české nebo světové premiéry komorních, sborových a orchestrálních kompozic řadily jednoznačně do sféry duchovní hudby. Pro zkušenější posluchače – tato hudba jistou posluchačskou zkušenost vyžaduje – byla příjemným překvapením například skladba „Darovals nám pokoj“ od mladé, ale již uznávané skladatelky Michaely Plaché. Jiný mladík – Juraj Kojš – zase v pozoruhodné skladbě „There He Stayed“ pro hlasy a každodenní předměty na text sv. Jana z Kříže nechal členy komorního sboru vedle vlastního zpěvu upravovat papír a plastové lahve pro recyklovaný sběr a to vše v rytmu a „kontrapunktu“ mezi zpěvem a doprovodnými zvuky. Jinou zátěž připravil pro interprety i posluchače sám hlavní organizátor festivalu – Petr Kotík. Ve skladbě „Spheres and Attraction“ trvající 60 minut (po autorském zkrácení z původních dvou hodin) přezpívá duo – soprán a kontratenor – celou slavnou přednášku prof. R. B. Fullera z roku 1980 o stavu světa a jeho nutném zaměření ke svému Stvořiteli.

Skladatel Juraj Kojš a Canticum Ostrava

Ostravská banda a Canticum Ostrava v Kostelevě sv. Václava

Snad největším překvapením byly skladby nejnadanější žáčky Dmitrije Šostakoviče – Galiny Ustvolské. Je otázkou, kdo koho učil. Sám Šostakovič se vyjadřoval, že se spíše on inspiroval svou mimořádně nadanou žačkou a několik jejích témat ve svých skladbách také použil. Po krátkém období první poloviny 50. let 20. století, kdy Galina Ustvolská skládala hudbu podle přání kremelských šéfů, zcela obrátila a v dalším dlouhém úseku své tvorby (zemřela 2006) vytvořila řadu skladeb s jednoznačně náboženským obsahem. Její hudba je natolik uchvacující a osobitá, že se jí na jedné straně svaz sovětských skladatelů chlubil před významnými návštěvami (např. před Igorem Stravinským), na druhé straně byla autorka, která 30 let vedla třídu kompozice na leningradské konzervatoři, až do 90. let v izolaci těžko porovnatelné se situací jiného skladatele. Hudba G. Ustvolské byla světu zcela neznámá a na Západ se dostala až v roce 1992. Ustvolská požaduje, aby její skladby byly pro správné vyznění prováděny v kostele, i když nejde o liturgické kompozice. V ostravském kostele sv. Václava zazněla 3. symfonie s názvem „Ježíši Mesiáš, spas nás“. V podání orchestru Ostravská banda v méně obvyklém obsazení (ze smyčců zbyly v orchest-

ru pouze kontrabasy a to v nezvyklém počtu, a v místech, kde obvykle vidíme ostatní smyčce, byly tympany a velké bubny) zněla hudba zpočátku trochu připomínající Šostakoviče, ale rozvinutá do tak naléhavé až sugestivní podoby, že něco podobného je ke slyšení opravdu málokdy. Jako promyšlené se ukázalo zařazovat skladby Galiny Ustvolské při ostravských koncertech jako poslední v programu – tato hudba v mysli posluchačů dlouho doznívá a je nemyslitelné ji přerušovat bezprostředně hudbou jinou.

Takzvaná nová hudba má oproti „klasické“ hudbě více vyjadřovacích možností, ať již uvolněním vlastních hudebních struktur nebo využitím jiných mimohudebních zvuků, což může u talentovaného skladatele znamenat i nové a naléhavější vyjádření duchovního poselství. Nevýhodou bývá někdy mimořádná obtížnost takových skladeb. O to je obdivuhodnější, co vše sóloví hráči, orchestry i pěvecké soubory, jakým je například ženský kvartet sv. Vavřince, pro ostravský festival pečlivě připravili.

Zbyněk Štěpánek
(varhaník u sv. Václava v Olomouci
a v Ostravě-Radvanicích)

DNY SOUDOBÉ HUDBY

Festival Dny soudobé hudby měl svého předchůdce v koncertní přehlídce Týden nové tvorby. V r. 1970 – to již probíhal XIV. ročník – jsem zde poprvé slyšel skladbu Petra Ebena Variace na chorál pro žestový kvintet. Velice mě tenkrát v období nastupující „normalizace“ překvapilo, že mohla být hrána skladba s „náboženským“ názvem. Jinak se to hemžilo skladbami s názvy jako Pláč bojovnickovy ženy apod. To, že si Petr Eben vybíral témata chorální, bylo ostatně dobře známo (viz jeho 1. varhanní koncert, Nedělní hudba atd.). Variace byly psány na píseň Bůh všemohoucí, vstal z mrtvých žádoucí, a protože interpreti byli všichni moji známí, nebylo divu, že tato skladba zazněla hned při příští velikonoční vigílii v Týnském chrámu při „vzkříšení“ v 02,30 hod.

O sedm let později na stejné přehlídce – tedy před 30 lety – byla zařazena další skladba P. Ebena, tentokrát již s názvem mnohým nic neříkajícím Okna. Hudebním námětem nebyl chorál, ale okna Marca Chagalla v jeruzalémské synagoze – Modré, Zelené, Červené a Zlaté. Přesto i tato skladba byla kontroverzní, původně ji P. Eben napsal pro trumpetovou soutěž Pražského jara, ale byla vyřazena, protože poslední Zlaté okno má za téma vánoční antifonu „Veselte se nebesa ...“. Tehdejší člen „ideologické skupiny“ svazu skladatelů Flosman se měl vyjádřit, to mi říkal sám Eben, že by také uměl psát na kostelní písničky, zapomněl ale, že tuhle si napsal Eben sám. Situace se opakovala a Zlaté okno zaznělo až v Týnském chrámu hned na vigílii Božího hodu vánočního jako předehra k žalmu zpívaného tehdy scholou (dnes by už zpíval celý kostel).

Možná, že tehdy na přehlídkách zazněly i jiné skladby s náboženským podtextem, ať už zjevným nebo skrytým, ale jistě jich bylo jako šafránu. Proto jsem hned po listopadu 1989 byl nadšen výzvou Karla Skleničky, abychom se jako Společnost pro duchovní hudbu přehlídky – tehdy už Dny soudobé hudby – také zúčastnili samostatným koncertem z duchovní hudby. K. Skleničkovi tehdy velmi vadilo a těžce snášel lektorování svých skladeb od kolegů, kteří se v letech minulých o duchovní skladby vůbec nezajímali. Vzhledem k tomu, že tato přehlídka není organizována SDH, bylo zapotřebí na tyto podmínky později přistoupit.

První koncerty pořádané SDH byly vždy mimořádně navštěvovány, ale přesto jsme cítili, že ono „ghetto“ duchovní hudby stále trvá a že není integrální součástí hudby jako celku. Proto jsme navrhli, zda

by nebylo možné skladby zaslané SDH zařadit mezi ostatní skladby celé přehlídky. V letošním ročníku je to poprvé, co skladby s duchovní náplní zazní ne na samostatném koncertě, ale spolu s ostatními skladbami celé přehlídky budou tvořit náplň dvou koncertů.

Letos proběhne festival **Dny soudobé hudby** v Praze od 5. do 19. listopadu. Je rozvržen do sedmi koncertů a na třech z nich zazní nová díla s duchovní tematikou. V rámci hned prvního večera, v pondělí 5. listopadu, uslyšíme v Sále Martinů Lichtenštejnského paláce na Malé Straně Mysterium sacrum pro varhany Jiřího Temla, De profundis pro trombon a varhany Juraje Filase a Blahoslavenství pro smíšený sbor, dva dechové nástroje a varhany Radka Rejška. O týden později, tedy v pondělí 12. listopadu, rovněž v Sále Martinů, bude provedena skladba Advent pro housle, cembalo, kytaru a bicí nástroje Olgy Ježkové, dále pak Žalмовá kantáta pro soprán, mezzosoprán a dva akordeony Jana Grossmanna. Na závěr tohoto večera zazní Žestový kvintet na chorální antifonu „Ecce quam bonum“ Jana Fily. V rámci šestého, předposledního koncertu letošních Dnů soudobé hudby, který se uskuteční ve čtvrtek 15. listopadu v sále Konzervatoře Jana Deyla na Malé Straně, budou provedeny dvě skladby našich příznivců: Hymnus III. pro harfu a klavír Jitky Kožulhové a Tři písně na texty Žalmů pro soprán a klavír Jana Bernátka.

Jednou za dva roky Společnost pro duchovní hudbu podněcuje současné české skladatele k tomu, aby dramaturgii Dnů soudobé hudby nabídli svá nová hudební díla s duchovní tematikou. Letošní přínos tedy rozhodně není zanedbatelný. Ani ve vynechaných ročnících však naše pravidelně vypisujeme svoje zcela samostatné akce, skladatelské soutěže na novou duchovní hudbu určenou k liturgii.

Jaroslav Eliáš, Vojtěch Mojžíš

**07 DNY
SOUDOBÉ
HUDBY**

VIII. MEZINÁRODNÍ FESTIVAL DUCHOVNÍ HUDBY OPAVA 2007

V době, kdy dostáváte do rukou toto číslo Psalteria, koná se ve Slezsku festival duchovní hudby - od 7.10. do 28.10.2007 ve Stěbořicích, Hradci nad Moravicí a v Opavě.

Čtyři koncerty již odezněly, několik dalších byste v Opavě ještě mohli navštívit.

V neděli 28.10. v kostele sv. Petra a Pavla v Hradci nad Moravicí zazpívá od 14.30 hodin chrámový sbor při kostele sv. Jozefa z Čadce, který diriguje Antónia Gráfová. Dále se představí chrámový sbor z Hradce nad Moravicí pod vedením Jiřího Šroma a Miloše Stoklasy. Trio účinkujících doplní chrámový sbor z Opavy s Karlem Kosterou. Spolupořadatelem koncertního odpoledne je Městský úřad Hradec nad Moravicí.

VIII. ročník Mezinárodního hudebního festivalu zakončí v neděli 28.10. varhanní koncert v Městském domě kultury Petra Bezruče v Opavě. Od 19.00 hodin vystoupí německý varhaník Matthias Braun z Bad Neustat.

Během festivalu od 18.10. do 31.10. bude mezi 10 a 16 hodinou v prostorách gotické síně minoritského kláštera a zimního refektáře otevřena výstava historických náboženských a bohoslužebných předmětů.

(Zdroj: Tiskové středisko ČBK)

SBORMISTROVSKÉ KURZY PLZEŇ

Letošní kurzy jsou „ušity na míru“ Plzeňské diecéze, zájemci odjinud jsou však také vítáni:

17. 11. 2007

Michael Pospíšil – Roráty, nácvik na zpěv rorátů u sv. Bartoloměje

12. 1. 2008

dirigování – p. Vorlíček

2. 2. 2008

Gregoriánský chorál - Jiří Hodina

Kurzy organizuje Miroslav Pšenička, bližší informace na psenicka@bip.cz, www.hpld.sdh.cz

Hudba v súčasnej liturgii - recenzia

Podpera, Rastislav (ed.): *Hudba v súčasnej liturgii*. Edícia Musicologica Slovaca et Europaea, XXIV. Bratislava: Ústav hudobnej vedy SAV, 2006. ISBN 80-89135-07-2.

Zborník štúdií je výsledkom spolupráce odborníkov na výskumnom projekte pod názvom Nová paradigma kresťanskej liturgickej hudby v slovenskom sociálnom prostredí. Odbornej verejnosti ponúka pohľad na rôzne dimenzie uvažovania o hudbe v liturgii a prináša najnovšie poznatky v bádaní v danej oblasti na Slovensku i v zahraničí.

Obsiahla pilotná štúdia R. Podpera *Hudba v súčasnej liturgii ako predmet výskumu* sa snaží komplexne zmapovať prostredie súčasnej liturgickej hudby u nás a vymedzuje základné terminologické, systematické a koncepcné východiská pre jej výskum. Štúdia obsahuje zoznamy a prehľady aktivít, podujatí, odborných výstupov v časopisoch, televízii a bibliografické údaje prác publikovaných po r. 1990, ktoré sa týkajú oblasti liturgickej hudby. Doplniam nepresný údaj na s. 26, kde autor uvádza názov časopisu Adoremus pri rokoch 1998, 1999, namiesto Adoramus Te (ten vychádza od r. 1998).

V. Dufka, SJ. v príspevku *Liturgické slávenie ako základné východisko pre chápanie rituálnej hudby* uvažuje nad rôznymi problémami, ktoré sa týkajú napr. výberu spevov v liturgii, teologickým dimenziám liturgickej modlitby, osobnosti liturgického hudobníka, liturgickému spoločenstvu a jeho vnímaniu...

I. Pawlak a jeho štúdia *Spor o miesto piesne v liturgii* prináša poznatky o tradícii duchovných piesní v Poľsku a ich problematickom včleňovaní do liturgie od čias pred Tridentským koncilom fakticky až doposiaľ. Na Pawlakov príspevok voľne nadväzuje štúdia R. Adamka *Využitie tradičných hudobných foriem v súčasnej liturgii na Slovensku*. Autor sleduje genézu jednotlivých hudobných foriem v liturgii, ich vývoj a funkciu v minulosti a v súčasnosti. Preferuje potenciál tzv. „otvorenej formy“ (antifóny), ktorá sa vracia do liturgie nielen na Slovensku, ale jej návrat sa stáva novým trendom aj v iných európskych krajinách. Problematike antifón, ale z teologického aspektu, sa venuje A. Konečný. Vo svojej dosť heslovite napísanej štúdii *Teologické odôvodnenie novej tvorby liturgických spevov antifón, kvázi-antifón a verzikulov* smeruje svoj výskum k praktickému využitiu týchto spevov pri príprave nového liturgického spevníka.

Ďalšie štyri príspevky sa venujú problematike gospelovej hudby a jej mieste v liturgii a mimo nej. Y. Kajanová sa vo svojej štúdii *Nová paradigma liturgickej hudby: globálne versus lokálne* venuje porovnávaniu prejavov globálnej a lokálnej kultúry. Prvá prezentuje nový typ civilizácie, multinárodnej spoločnosti, presahujúcej národné, štátne a historické limity. Druhá, lokálna, sa formuje ako jedinečná vo svojich komunitách a subkultúrach. Typom lokálnej kultúry je aj gospelová hudba, ktorá je v opozícii/konkurencii voči globálnej kultúre fungujúcej najmä prostredníctvom masmédií.

Poohliadnutím do nedávnej doby je úvaha N. Adamova *Staré versus nové: konfrontácia na poli slovenskej liturgickej hudby v 90. rokoch 20. storočia*. Jeho otázka v závere o možnej „všeobecnej absencii vízie inovatívnych trendov novej duchovnej hudby“ je dôkazom slabšej informovanosti autora o nových hudobných formách v rámci gospel music a síce „praise and worship“. Práve o týchto nových formách pojednávajú autori: J. Jakubíková v štúdii *Gospelová hudba: terminologické otázky a vývoj tohto žánru na Slovensku* a S. Grich *Premeny gospelovej hudby na Slovensku* a tiež Y. Kajanová vo vyššie spomínanej štúdii.

J. Jakubíková mapuje vývoj gospelu na Slovensku od r. 1989. Venuje sa jednotlivým hudobným skupinám a osobnostiam, ktoré sa podieľali na tvorbe a formovaní gospelu u nás. V prílohe uvádza zoznam 170 zvukových nosičov vydaných na Slovensku po r. 1990, obsahujúcich vlastnú tvorbu kresťanských hud. skupín. Myslím si však, že je sporné uvádzať v tomto zozname titul M. Podhradská a R. Čanaky deťom 1-3, kde sú naspievané najznámejšie ľudové a detské piesne! (o gospel music to určite nie je, aj keď pesničky na CD sú urobené veľmi pekne a sú všeobecne u detí obľúbené.) S. Grich sa gospelovej hudbe venuje najmä z hudobno-analytického hľadiska. Na jednotlivých hudobných príkladoch poukazuje na rôzne javy, napr. na problémy s prekladom textov jednotlivých piesní a s tým súvisiacim nesúlalom prízvukov v hudbe a v texte, pozitívne hodnotí posun v harmonickom myslení na kvalitatívne vyššiu úroveň prejavujúcu sa zahusťovaním akordov o mimotonálne akordy a septakordy v piesňach a pod. Preferuje piesne chváľ v liturgii, najmä počas prijímania.

Medziobradového ducha do tohto zborníka vnáša štúdia Š. Marínčáka *Problematika prekladov bohoslužobných textov v Katolíckej cirkvi byzantského obradu na Slovensku z hudobného hľadiska*. Autor tu poukazuje na zložitú situáciu, v ktorej sa Gréckokatolícka cirkev na Slovensku nachádza, keďže nemá schválené Rímom všetky liturgické texty potrebné pre chod liturgie. Ďalší problém predstavuje aplikácia preložených textov na pôvodnú melódiu.

V úvahu *Ikonicita hudby v liturgii* sa J. Zeleiová zameriava na komunikatívnu stránku liturgickej hudby. Ide o nadprirodzenú komunikáciu s Kristom v liturgii.

Liturgická reforma Druhého vatikánskeho koncilu bola vyvrcholením snáh liturgických hnutí, ktoré sa širili v jednotlivých európskych krajinách zhruba od začiatku 20. storočia. Na Slovensku sa v liturgickom hnutí angažoval najmä Ján Jalovecký. Jeho osobnosť a význam vo formovaní liturgického povedomia približuje G. Ragan vo svojom príspevku *Celoživotné dielo J. Jaloveckého a jeho vplyv na koncilovú reformu na Slovensku*.

Záverečná štúdia v zborníku *Druhý dokument Universa Laus jako cesta k podstatě nového chápání liturgické hudby* B. Mráčkové je komentárom dokumentu *Hudba v kresťanských liturgiách*, ktorý toto združenie liturgistov a hudobníkov vydalo v r. 2003. Autorka porovnáva a konfrontuje niektoré témy aj s inými cirkevnými dokumentmi o liturgickej hudbe, hlavne s I. dokumentom týkajúcim sa praktických otázok hudby v liturgii. V tomto II. dokumente ide o istý posun v chápaní liturgie a liturgickej hudby, pretože sa vracia k samotnej podstate hudobného prejavu, zameriava sa viac na individuálny zážitok jednotlivca ako člena spoločenstva.

Zborník štúdií *Hudba v súčasnej liturgii* prináša pohľad na liturgickú hudbu ako na neustále sa rozvíjajúci fenomén, zachovávajúci tradíciu ale inšpirujúci sa novým - reagujúci na zmeny v spoločnosti, kultúre, ako aj v chápaní liturgie ako takej. Autori dúfajú, že nové poznatky a výsledky výskumov budú vhodným príspevkom k príprave nového liturgického spevníka v katolíckej konfesii.

Dr. Júlia Pokludová

Blahá zvěst

U příležitosti svátečních dnů sv. Ludmily a sv. Václava probíhá každoročně na území města Prahy Mezinárodní festival duchovního umění – Svatováclavské slavnosti. Hlavní pořadatel – Společnost pro duchovní hudbu – chce různými formami nechat objevovat jeho duchovní rozměr. Milovníkům linií, barev a tvarů představuje tento aspekt v dílech předních výtvarných umělců. Letos dostal příležitost Pavel Sukdolák svými pastely a grafikou. Vyznavače naší historie potěší výletem na vybraný historický objekt, spojený se životem a odkazem sv. Ludmily a sv. Václava. Pro všechny věřící se konají nešpory a slavnostní mše ve významných pražských kostelech. Milovníkům krásných tónů připraví nezapomenutelné koncerty duchovní hudby, jejichž skladby v kvalitní interpretaci předních mezinárodních umělců rozechvívají sakrální prostory a při nichž mocně zní varhany v poledních recitálech. Koncerty tvoří největší část duchovního setkávání. A čistý zpěv je snad jeho nejjednodušnější stránkou.

ZASTAVENÍ PRVNÍ

„Radujte se, lidé, a veselte se, anděl sedí na náhrobním kameni a zvěstuje: Kristus vstal z mrtvých, Spasitel světa. Překonal vládu satana a zjevil se apoštolům, radost rozsévá věčnou,“ neslo se Katedrálním chrámem sv. Cyrila a Metoděje v Praze při koncertu pravoslavných zpěvů (25. září). Šestičlenný mužský vokální soubor Blagovest, který vznikl při Blagověščenském klášteře v Nižním Novgorodu v r. 1991 a který se brzy vypracoval mezi profesionální sborová tělesa, dnes obohacuje svým zpěvem pra-

voslavných písní nejen chrámové prostory moskevského Kremlu, ale i duchovně citící posluchače po celém světě. Na koncertu souboru jsem měla vzácnou příležitost zaposlouchat se do přímé zpívané liturgie. Písňe ruských skladatelů, například P. G. Česnokova, L. Pankratova, P. I. Čajkovského a dalších, byly složeny z hluboké víry svých tvůrců a zároveň z jejich znalosti pravoslavné liturgie. Jsou vlastně samostatnými modlitbami – inspirujícími se a vycházejícími z chrámového přednesu jednotlivých osob, doprovázených ve sborových pasážích odezvou všech přítomných – odpovídajících věřících na výzvu jejich kněze. Živými hlasy a bez nástrojů – neboť každý jednotlivý hlas je nástrojem nejlepším – nesou pravé Boží slovo. A společně chválí Boha ve vzácném a smysluplném rozhovoru. V koncertu pod souhrnným názvem Bůh je mé světlo se nesla úvodní promluva Mati Božija, následována modlitbou k pobožnosti Jednorodný syně, V molitvách a velikonoční písní Radujtěša ljudi i antifonou pro hlasy Ot junosti mojega a Bogorodice děvo, radujšja. Poté zazněl společný verš ke dni Nanebevstoupení páně Vzyde Bog a modlitba Velkého pátku Da, ispravišja molitva moja, písně z cyklu Vo dni brani, hlavní modlitba liturgie Otče naš, kondak k Bohorodičce Vzbrannoje vojevodě a chvalozpěv Dostojno jest. Konec tvořil Žalm pro Asafa a Pokajannaja molitva o Rusi, který vyvrcholil velikonočním zpěvem Angel vopijanie. Následovaly mnohé přídavky. Jaké to kouzlo a poezie byly v tklivosti toho zpěvu, že povznáší i strhává zároveň. Jaký pocit, že jsem v této chvíli účastna jediné velké liturgické modlitbě. Musela jsem se ještě tentýž večer přemýšlet o...

SPOČINUTÍ

Měla jsem ve svém životě možnost vystoupit na vrchol hory Sinaj. Rozjímat ve stínu Getsemanské zahrady. V jednom z katolických chrámů věčného Jeruzaléma spočinout v celonočním bdění. V blízkém pravoslavném prostoru stanout v zamyšlení před ikonostasem, stejně jako v katolických Beskydech před ikonami dřevěného kostela, přeneseného z Podkarpatské Rusi. Rozjímat pod nádhernou křížovou klenbou královéhradeckého kostela sv. Ducha nebo Svatovítské katedrály. Usednout v chladu svatostánků Olomouce a Kroměříže.

ZASTAVENÍ DRUHÉ

Z archivů v Kroměříži, ve Vídni a v Berlíně se skladby pro soprán a koncertantní violu da gamba pod názvem Arie con viola da gamba concertata vznášely prostorem sálu Arcibiskupského paláce (26. září). Skvostné skladby J. J. Fuxe, G. Porsileho, G. Reuttera, A. Corelliho, G. Muttafa a A. Arisostioho v podání na dobové nástroje violu da gamba solo Petra Wagnera, violu da gamba II Heleny Flekové a cembalo Aleny Hönigové byly provázeny mimořádným sopránem Nicki Kennedy. K celé řadě ocenění si může tato obdivuhodná pěvkyně připsat i stěžejní oratorní a kantátová díla předních skladatelů (například J. S. Bacha, J. Haydna, W. A. Mozarta) i autorů 20. století. Velmi četná je její diskografie. Můžeme ji slyšet v pořadech BBC a na předních rozhlasových stanicích. Byla a je hostem festivalů po celém světě, u nás vzácným hostem semináře v Želivu, zaměřeném speciálně na duchovní zpěv. V rámci Svatováclavských slavností nevystupovala Nicki Kennedy v Praze poprvé. Svým jedinečným silným a čistým hlasem vždy dokáže skladby umocnit a v jejím podání jsou velmi procítěné. Navíc je ještě dokáže prosvětlit svým osobitým kouzlem, které z ní stále vyzařuje. Jako...

MODLITBA

Bože, jaký to paprsek osvětluje a nasměrovává mé vlastní kroky a pohnutky k místům, jež napojeny jsou na dnešní víru západní, i k místům, jež prodchnuty jsou pravoslavím? Jaká že světelná nit ve mně, bez sebemenších pohnutek je dělit, spojuje obě tyto části děličích se proudu? Bože, je to přece tak jasné – jako hvězda, která svítila v dobách dávných na cestu králům i věrozvěstům: má víra si uchovávala dávnou jednotnost, a moje duše si proto pamatuje víru jedinou. Touží tedy – být připouští, že je rozptýlen v mnohých – po jednolitým proudu světla. A nikdy nepřestane. Blahá zvěst. Za to, Bože, děkuji.

Olga Szymanská

Foto: Valda Schwarz

„Od mama, od tata, od babička, od dědeček – písně – vam!“ Zahájení hudební části festivalu afro-amerických spirituálů Spiritual fest 2007 nemohlo být příležitější a refrén jedné z písní v názvu článku výstižnější.

Lee Andrew Davison tak přivítal všechny účastníky festivalu postupně zcela zaplněného Komunitního centra sv. Prokopa v Praze – Nových Butovicích. S jazzovými muzikanty Vitem Fialou (kontrabas) a Jaroslavem Šindlerem (kytara) zazpíval několik spirituálů ve svěží a duchovně přesvědčivé interpretaci a naladil tak přátelsky posluchače hudebního maratonu. Davison žije v Praze od r. 1991, pochází z Oklahomy, svého času byl dirigentem gospelového sboru university v Harvardu. S našimi jazzmany natočil několik nahrávek a pravidelně vystupuje na českých koncertech a festivalech.
www.sweb.cz/l.a.davison

Sbor Katolické teologické fakulty UK, složený převážně ze studentů oboru dějiny křesťanského umění, si dal název Acant jako odkaz na rostlinný motiv a výtvarný prvek, užívaný již od dob antiky. V repertoáru má duchovní hudbu všech období, zvláště spirituály. Kultivované, přitom jasné a energické bylo vedení sboru Terezií Výbornou, díky níž si soubor jistě najde cestu na další přehlídky duchovní hudby. Necelý rok

společné práce se již nyní ukazuje jako nadějný.
www.ktf.cuni.cz/KTF-413.html

Folkem ovlivněné podání spirituálů skupiny Grandis (<http://grandis.noise.cz>) nezapřelo původní dívčí složení – kapela se jmenovala dříve Lištičky a získala několik ocenění na folkových festivalech. Škoda, že jejich internetové stránky jsou naposled aktualizované v r. 2004, stálo by zato navštívit jejich samostatný koncert.

V radotínském gymnáziu působí již několik let pod vedením paní prof. Šreinové sbor Columbella (Holoubek – jak taky říká svým zpěvákům). V bystrém a radostném tempu předvedli škálu toho, co umí, sytému zvuku souboru jistě svědčí dost mužských hlasů, který skryje případné nepřesnosti v čerstvě nastudovaných písních.
<http://columbella.blog.cz>

V bohatém repertoáru skupiny Myšáci najdeme mnoho českých lidových písníček, duchovní hudby a známých spirituálů. V posledních letech se zabývají stále častěji africkým spirituálem a dělají to myslím dobře (alespoň podle mého ucha, nezkušeného poslouchat zpěv této geografické oblasti).
www.horackova.cz/mysaci

Zlínský sbor Tibi (<http://sbor.cz/>) jsme již v Psalteriu představili. Do Prahy přijelo přes 30 členů, zpívali tradiční spirituály – anglicky i s vlastními texty. Přípravovali se důkladně celé prázdniny, což se na festivalu zúročilo. Sbor zněl plně, zpíval soustředěně, při některých skladbách měl až monumentální zvuk, počáteční nejistota se brzy vytratila.

JESUS IN MY HEART

Skupina The Drinkin'Gourd připomněla dobrá léta Spirituál kvintetu, což však nevyznívalo epigonsky, ale jako dobrý inspirační zdroj. Členové kapely spolu hrají dva roky, z jejich webových stránek se nedozvíme, kde budou vystupovat, a to je škoda, stálo by za pozornost, jak se dál hudebně a především zpěvácky vyvíjí.
<http://drinkinggourd.unas.cz>

Besharmonie je školní sbor pražského gymnázia J. Heyrovského. „Ten je má výborně secvičený, to je disciplína...“ zaslechla jsem komentář ke sbormistrovství Libora Sládka. Zpěváci i zpěvačky na něm viseli očima jako elektrizovaní, zpívali s nepředstíranou chutí a radostí ze společného prožitku. Repertoár sboru má údajně záběr od 16. století po vážnou hudbu 20. století – kdopak ze studentů je asi praktikujícím křesťanem?
<http://besharmonie.cz>

O skupině Happy Day Quintet jsem se dočetla v jiných zprávách v podstatě jen chválu. Na mě však nepůsobila ani přemíra okázalé dovednosti ani charismatické úsměvy do publika.
<http://hdquintet.cz>

O to víc svou bezprostředností a opravdovostí oslovila snad všechny v sále afro-česká skupina Nsango Malamu (Dobrá zpráva), zvláště spirituálem s textem Neboj se! Afričtí zpěváci z Konga a Angoly s českými zpěváky v duchovní jednotě – nejen to dokáže společná křesťanská víra...
www.nsangomalamu.webgarden.cz

Hradecké komorní tucteto je kapela s dlouhou tradicí a rozmanitým repertoárem, kde však duchovní hudba není zanedbatelnou částí. Vydali již tři CD a jsou nepřehlédnutelným souborem především východních Čech.
<http://tucteto.wz.cz>

Teprve několik měsíců společné práce má za sebou skupina Gosplain, o to příjemnějším překvapením bylo jejich temperamentní vystoupení v tanečním rytmu, podpořené bicími a klávesami. Umím si je lépe představit na venkovním pódiu za Májem (kde měli následující den vystoupit) než v kostele, ale poslouchalo se to dobře. I když právě tehdy mne napadlo, zda ještě takový sympatický „bigbít“ má liturgický prostor unést.
www.gosplain.own.cz

Dívčí část skupiny Nsango Malamu

Posledním vystoupením, které jsem sledovala, byl Sváta Karásek a kytarista Zdeněk „Londýn“ Vokatý - nejen proto, že mj. s Karáskovým působením a písničkami koncem 70. let byla spojena moje konverze a mnohé z těch starších dodnes s přáteli zpíváme. Díky Londýnově výrazné a dynamické kytarě se Karásek mohl svou kytarou jen lehce přihrávat a soustředil se na texty, zvláště nově působivé v dialogu Pavel Zajíček × Martin Buber. www.karaskovo.cz

Víc už jsem neslyšela. Tolik hudby a duchovního vzepjetí bylo na mě už příliš „silný kafe“, gradující atmosféra nabírala obrátke setkání charismatiků. Závěr festivalu se podle zpráv neobešlo bez překvapení: kapela Mošny – www.mosny.cz - na poslední chvíli pro nemoc odřekla účast a G*apeels (www.gapeels.cz) mění svůj repertoár, takže na Spiritualfestu vystoupila naposledy.

Poslední dvě kapely - Geschem (www.geschem.cz) - mj. celý festival zahájil první uvitací písní a byl hlavním pořadatelem) a VocKap (www.vockap.cz) – podle jiných reportáží z festivalu - byly stejně dobré, jako jsme je zvyklí slyšet, a tak příště bude dobré vytrvat trpělivě až do konce!

Text písně „Deli undzila“ skupiny Nsango Malamu překládali zpěváci takto: „Na cestě víry někdy člověk potřebuje říct: Dáblíci, jděte do háje!“ Můžeme s klidem říci, že v centru u sv. Prokopa neměli dáblíci moc šance dobývat lidské duše – jako by i tady byl světec přítomen (nejen jako socha) a jeho příběh o zapražení satana do pluhu měl svůj dozvuk.

Jarmila Štetrová

PODZIM S DUCHOVNÍ HUDBOU

Měsíc září a říjen jsou bohaté na nejrozličnější události spojené s duchovní hudbou. Mnohdy jde o festivaly nebo koncertní cykly, které se opakují každý rok, přinášíme jejich neúplný přehled s případnými odkazy na internetové stránky:

8. září

Den evropských památek – Slaný,
kostel sv. Gotharda
Schola Benedicta
<http://kultura.slansko.cz/2007/schola-benedicta/>

14.–15. září

Jaká je tvoje víra za zdí kostela? – Vrchlabí
Malý festival křesťanských kapel
<http://web.quick.cz/rkf.vrchlabi/festival.html>

15. září

Spiritual fest 2007 – Praha, Komunitní
centrum sv. Prokopa
<http://www.festival.spiritualy.cz>

16.–28. září

Svatováclavské slavnosti - Praha
16. mezinárodní festival duchovního umění
<http://svs.sdh.cz>

22. září

Křesadlo 2007 – Klatovy,
arciděkanství kostel
7. ročník křesťanského hudebního festivalu
<http://www.farnost-klatovy.info>

22. září

Dobříšské záření – Dobříš,
kostel Nejsvětější Trojice
Čeští madrigalisté, na varhany V. Roubal

22.-23. září

Festival pod věží, Zlín – Jižní Svahy
přehlídka amatérských skupin hrajících
křesťanskou hudbu v moderním pojetí
<http://www.festivalpodvezi.cz>

22.9.-19.10.

Podzimní festival duchovní hudby 2007 -
Olomouc
<http://www.podzimni-festival.cz/>

28.-29. září

Festival duchovní hudby – Vítkov,
kostel Nanebevzetí Panny Marie
přehlídka amatérských sborů
<http://www.vitkov.info>

10. října

Nekonvenční žižkovský podzim
Jiřího Hoška - Praha
Pražský katedrální sbor,
G. F. Händel: Mesiáš - oratorium HWV 56
<http://www.zizkov.cz/festival>

14. října

Slavnosti Elišky Přemyslovny
Praha Zbraslav, kostel sv. Havla
Schola Benedicta, Jiří Hodina: Planctus
Domus Aulae Regiae

18. října

Byzantion – Praha, kostel Nejsvětější Trojice
koncert k 50. výročí založení sboru
<http://www.byzantion.cz>

20. října

Svatojakubský komorní sbor
Beroun, kostel sv. Jakuba
koncert duchovní hudby, mj. mše Phillipa
de Monte

Zanedlouho se bude konat již 4. ročník benefičního hudebního festivalu VOX. Možná o něm slyšíte poprvé, možná přemýšlíte o tom, zda se na něj vypravit. Následující řádky se pokusí vám tuto pražskou duchovně-hudební akci přiblížit.

VOX 007 chce přinést průřez tím nejlepším z tvorby hudebních skupin reflektujících poselství evangelia. Volně navazuje na deset ročníků festivalu Vox Clamantis, který se v 90. letech stal známou, kvalitní a žánrově pestrá přehlídkou domácích i zahraničních účinkujících. Hudba prezentovaná na VOXu by měla být vyjádřením svobody uměleckého projevu bez hranic konfesí.

Novinkou loňského ročníku byla soutěž „Nová tvář VOXu“. Ta se setkala s velkou odezvou jak na straně soutěžících, tak i publika. Soutěž byla tedy vyhlášena i pro tento ročník a během festivalového dne proběhne její finále. Porota, složená z hudebníků a hudebních publicistů, vybrala ze zaslaných bezmála třiceti demosnímků méně známých českých skupin tři interprety, kterým bude umožněno na VOXu krátké vystoupení. Hlasováním posluchačů a porotou bude na festivalu určen vítěz soutěže, kterému pořadatelé zajistí jeden nahrávací den ve studiu zdarma.

V hlavním programu festivalu vystoupí skupiny i sólisté v žánrovém rozmezí od jazz-folku s prvky latiny (Bezefšeho), přes pop (Gina), pop-rock (Boudapsova), rock a hard-rock (Prorock a Manahem) až po mix-core (Maranatha). Na festivalu se představí také dva zahraniční hosté – anglický písničkář John de Jong a slovenská worshipová skupina Timothy.

Pořadatelé akce jsou Sdružení Pyramida, Arcidiecézní centrum pro mládež Praha spolu s hudebním vydavatelstvím Rosa. VOX má již tradičně podporu Společnosti pro duchovní hudbu a Psalteria. Benefiční výtěžek festivalu bude věnován na vybraný charitativně sociální projekt na území Prahy 11.

Festival se koná v sobotu 10. 11. 2007 od 14 do 22 hodin, premiérově v nových prostorách Komunitního centra Matky Terezy, ul. U Modré školy v Praze 11 (metro C – Háje).

Na oficiálním webu festivalu www.vox.signals.cz najdete mnoho dalšího – historii festivalu, profily účinkujících a časový rozvrh letošního ročníku, informace o finále soutěže „Nová tvář“ a také formulář sloužící k rezervaci vstupenek a ubytování či diskusní fórum. Těšíme se, milí čtenáři, že si najdete cestu nejen na tento web, ale i na festival samotný...

VOX-team

Čtenářská obec Psalteria se v drtivé většině neskládá z příznivců křesťanských kapel. Přesto se domnívám, že festival VOX 007 by si neměl nechat ujít nikdo, kdo to s duchovní hudbou myslí vážně. Předně jsme v oblasti křesťanských kapel velice nevzdělaní. Regenschori, který nazývá vše, kde se hraje na kytaru a na nějaká bicí, "bítem" by se s mládeží do diskusí o úloze hudby v liturgii neměl snad ani pouštět.

Takový návštěvník - klasik, který bude u vchodu pěkně orázkován, pozná rovněž publikum. Publikum, které by měl chtít oslovit svou hudbou i on. Je patrně zákonitě, že značná část náctiletých si zálibou v hudbě, kterou VOX prezentuje, projde zákonitě. Ale když se po publiku rozhlídíte již několik let po sobě, zjišťujete, že staří s blížící se dvacítkou přestávají chodit a jsou nahrazováni mláďm. KAM však odcházejí? K hudbě podle klasického pohledu duchovnější a liturgičtější? Nebo je hudba přestane zajímat vůbec? Tento hudební průchodák je výzvou klasikům - klasikům chorálně polyfonním i gospelovým.

JiKu

POSELSTVÍ Z VÍDNĚ

O TOM, JAK ZPÍVAT
PŘI MŠI SVATÉ

Mezi vším tím, co svatý otec Benedikt XVI. řekl a vykonal během svých dvou cest do Loreta a do Rakouska na začátku září, jsou dvě skutečnosti, které jedinečně charakterizují jeho pontifikát.

Obě se týkají viditelné podoby Církve a její schopnosti sdělovat ne sebe sama, ale přesazné skutečnosti.

V Loretu při vigílii v sobotu 1. září svatý otec ukázal, jakým způsobem chce být světem vnímán on, zejména pak světem mladých.

V Rakousku v neděli 9. září při mši svaté ve vídeňské katedrále ukázal, jak si přeje, aby se jevila lidem Církve, a to v okamžiku, který je pro ni nejcharakterističtější - při slavení Eucharistie.

Vigílie v Loretu za účasti tří set tisíc mladých z celé Itálie a z celého světa se skládala ze dvou částí. Dopolední byla zaměřená na meditaci a modlitbu, druhá - večerní již tradičně byla hudební za účasti zpěváků celebrity.

Tento hudební večer byl přenášen v přímém přenosu na prvním kanále italské televize. Jeho moderátorem byl Bibi Ballandi, manažér uměleckých hvězd a velký organizátor televizních show. Byl to on, kdo již v roce 1997 při obdobné vigílii během mezinárodního eucharistického kongresu v Boloni uváděl Boba Dylana a Adriana Celentaniho, kteří zpívali před sv. otcem Janem Pavlem II., který se tehdy celého večera účastnil.

Tentokrát vystupovali v Loretě Claudio Baglioni, Lucio Dalli a rocková skupina Vibrace, ale papež se jejich vystoupení nezúčastnil. Zatímco zpívali, modlil se ve svatyni před relikvií Svatého domu z Nazareta. Během večerního televizního přenosu byl ukázán pouze jediný několikaminutový záběr na svatého otce, jak se v kleče modlí před sochou Panny Marie s Dítětem Ježíšem.

Takové chování se ostatně dalo od Josefa Ratzingera očekávat. Již po eucharistickém kongresu v Boloni v roce 1997 projevil svůj nesouhlas v článku zveřejněném o rok později: „Poselství Boba Dylana a ostatních je podstatně jiné než to, které předává papež“, a proto „je otázka, zda je správné volit pro vystoupení právě tento typ proroků“, jejichž poselství při konfrontaci s poselstvím papežovým vypadá „staře a omšle“.

V Loretě se ovšem Benedikt XVI. osobně zúčastnil odpoledního setkání s mládeží, které bylo zorganizováno střediskem pastorače mládeže Italské biskupské konference. I zde působil dojmem jistého odstupu. Byli tu na jedné straně mladí,

kteří se střídali v recitaci režijně připravených textů často i biblických s dokonalostí až hereckou, a přesto působili poněkud strojeně. Na druhé straně tu byl papež, který se textů kurií předem připravených nedržel a odpovídal spatra na dotazy mládeže. Odpovídal spontánně a improvizovaně, svými vlastními slovy, která tím nabývala schopnosti zasáhnout srdce přítomných. Hovořil o věcech hlubokých a závazných a tiché soustředění tří tisíc mladých naslouchajících lidí bylo až dojemné. Benedikt XVI. však nepůsobil izolovaně. Naopak. Mezi ním a mladými, kteří mu vyprávěli své životní někdy velmi dramatické příběhy a kladli mu otázky, se vytvořilo hluboké porozumění. Spolu s papežem se setkání zúčastnil i misionář Giancarlo Bossi, který byl teprve nedávno propuštěn islamistickými únosci na Filipínách. Otec Bossi řekl jen pár jednoduchých slov, ale přesto všichni pochopili, co znamená být pravým misionářem Ježíšova Evangelia a jaký je rozdíl mezi ním a sociálním pracovníkem či protiglobalizačním aktivistou.

Zcela jiná hudba zazněla z Vídně. Při mši svaté celebrované v katedrále sv. Štěpána v neděli 9. září nechal Benedikt XVI. ožít na několik let přerušenu hudební a liturgickou tradici. Pro upamatování - poslední papežské bohoslužby, které byly doprovázeny kompletním provedením ordinaria ve formě velké polyfonické mše, se uskutečnily v roce 1985, kdy zazněla Mozartova „Korunovační“ dirigovaná Herbertem von Karajanem v bazilice svatého Petra. Předposlední byly až v roce 1963 rovněž ve sv. Petru a poctěným autorem byl Giovanni Pierluigi Palestrina, zakladatel římské polyfonní školy. Tentokrát byla mše svatá celebrovaná ve Vídni a autorem byl samozřejmě Rakušan Josef Haydn a zazněla jeho nádherná „Mariazeller Messe“ z roku 1782 pro sbor, sóla a orchestr.

Neméně významné bylo, že při téže mši 9. září zazněl i gregoriánský zpěv. Během přijímání zněla na tuto neděli připadající antifona „Vovete“ (Graduale triplex str. 335) prokládána verši žalmu 76(75), které také byly zpívány latinsky: „Učinite slib a splňte jej Hospodinu, svému Bohu! Všichni kolem něho ať přinesou poctu tomu, jenž vzbuzuje bázeň, tomu, který krotí ducha vojevůdců a vzbuzuje bázeň v králích země“ (ekumen. překlad). Hudební kritik by určitě ocenil nádherné provedení, které dirigoval Domkapellmeister Markus Landerer, plným počtem bodů. Zde však nešlo o koncert, ale o mši svatou, a tak o tom sv. otec Benedikt XVI. téhož dne ještě dvakrát jasně hovořil. Krátce po skončení mše svaté při „Angelus Domini“ začal těmito slovy: „Zkušenost dnešního dopoledne, kdy jsem směl slavit den Páně společně s vámi, a to způsobem tak důstojným a v tak velkolepém dómu sv. Štěpána, byla

pro mě mimořádně krásná. Eucharistie slavená s důstojností, která ji náleží, nám pomáhá uvědomit si nesmírnou velikost Božího daru, který nám Bůh ve mši svaté dává. To nám také pomáhá přiblížit se k sobě navzájem a prožívat Boží radost. Jsem vděčný všem, kteří se podí-

Haydnova polyfonie a gregoriánské antifony ze starobylého graduálu doprovázely papežskou mši, která byla slavena s pohledem upřeným k Bohu v hlavním městě Rakouska. Stala se tak vzorem pro katolickou liturgii latinského ritu po celém světě.

leli jak přípravou a realizací liturgie, tak svou účastí na posvátných tajemstvích, a vytvořili společně takovou atmosféru, ve které přítomnost Boží byla opravdu hmatatelná“.

A odpoledne v klášteře Heiligenkreutz, ve kterém dennodenně 80 cisterciáckých mnichů slaví božské oficiem výhradně gregoriánským chorálem a v latině, řekl: „V kráse liturgie, ... tam, kde společně zpíváme, chválíme, vzýváme Boha a klaníme se mu, tam se zřítomňuje na zemi kousíček nebe. Opravdu není nedůležité, když v liturgii, která je svými obřady a zpěvy zcela zaměřená na Boha, spatrujeme obraz věčnosti. (...) Při jakémkoliv způsobu účasti při liturgii musí být určujícím kritériem pohled na Boha. Stojíme před Bohem. On k nám mluví a my mluvíme k Němu. Tam, kde se při liturgických úvahách myslí jen na to, jak ji učinit atraktivní, zajímavou a hezkou, je vše prohráno předem. Buď je to Opus Dei, Boží dílo, nebo není. Při této příležitosti vás žádám: uskutečňujte posvátnou liturgii s pohledem na Boha, uprostřed společenství svatých, na Církev, která žije na všech místech a po všechny časy, aby se liturgie stala výrazem krásy a vznešenosti Boha, přítele lidí.“ Později svatý otec k mnichům v Heiligenkreutz dodal: „Liturgie, která zapomíná upírat svůj zrak na Boha, je skomírajícím světelkem na zhasnutí“. Haydn, hluboce věřící katolík, nebyl daleko od tohoto obrazu krásy v křesťanské liturgii, když na závěr každého svého hudebního díla připsal Laus Deo - ke chvále Boží. Když v Credo „Mariazeller Messe“ sólista zpívá *Et incarnatus est* a v Sanctu *Benedictus*, opravdu k nám proniká světlo věčnosti. Skutečná liturgická hudba vypovídá o tajemství Toho, „jenž přichází ve jménu Páně“, o Slově, které se stává Tělem, o Chlebu, které se stává Ježíšovým tělem, více než tisíce slov.

Liturgie, která inspirovala Haydna a stejně tak i ostatní velké skladatele, všechny ty překrásné melodie, jiskřící teologickou radostí, byla ta starobylá, tridentská, která je vším jiným než tím, s čím ji mnozí

spojují. Je to liturgie, kterou chtěl sv. otec Benedikt XVI. uchovat s jejím bohatstvím svým motu proprio „Summorum Pontificum“ ze 7. července 2007, společně s moderním ritem, v kterém slavil mši svatou ve Vídni.

Hlásejte mezi národy: papežské mše jsou vzorem pro liturgii latinské Církve po celém světě. O té ve Vídni 9. září to platí dvojnásob. A Benedikt XVI. to jasně řekl.

Škoda, že zvláštnosti této mše byly zneužity některými televizními přenosy. Například v přímém přenosu státní italské televize nebyly gregoriánské zpěvy během přijímání uznány za hodny poslouchu a byly použity jako zvukové podbarvení komentářů o „důležitých záležitostech“ rakouské církve.

Liturgickou událost z Vídně bude zanedlouho ve Vatikánu následovat změna ceremoniáře papežské liturgie. Místo Piera Mariniho, který bude řídit Papežskou komisi pro mezinárodní eucharistické kongresy, převezme současný ceremoniář janovské arcidiecéze Guido Marini. Podobný svému předchůdci jménem, ale papežovi Ratzingerovi něčím daleko podstatnějším.

Sandro Magister

ŘÍM, 12. září 2007

převzato z **www.chiesa**

<http://chiesa.espresso.repubblica.it/articolo/166922>

CHORÁLNÍ SEMINÁŘ

Zveme vás na seminář gregoriánského chorálu ke svátku sv. Cecilie, který povede Jiří Hodina ve dnech 23.-25. listopadu 2007 v Praze.

Jeho náplní bude nácvik a liturgické provedení chorálních nešpor ze sv. Cecilie a již tradiční kompletář. Během setkání si také společně nacvičíme a objasníme repertoár nešpor první adventní neděle. Ten pak dostanete k dispozici k vlastnímu provozování ve Vašich farnostech.

Program:

Pátek: kompletář

Sobota: nácvik gregoriánských nešpor ze svátku sv. Cecilie, jejich provedení a kompletář

Neděle: dopoledne mše v Břevnovském klášteře s prohlídkou nových varhan, odpoledne nácvik kapitulních nešpor v katedrále a jejich provedení od 17 hod.

Předběžné přihlášky a požadavky na nocleh adresujte do 10. listopadu na psalterium@sdh.cz, abychom mohli zajistit v potřebném množství ubytování.

Podrobné informace a závazné přihlášky dostanete během listopadu.

Za chorální sekci SDH zdraví a přeje vše dobré

Jiří Hodina, Jarmila Štögrová

TŘÍLETÝ KURZ CHRÁMOVÉ HUDBY V CÍRKEVNÍ KONZERVATOŘI OPAVA

Dne 10. listopadu bude v Opavě zahájen první ročník tříletého kurzu pro chrámové hudebníky. Zájemci budou moci studovat ve třech hlavních oborech: hra na varhany, zpěv a řízení sboru. Kromě toho se budou vzdělávat v předmětech teoretických, např. hudební teorie, gregorianika, liturgická praxe, dějiny chrámové hudby a další.

Kdo se může přihlásit?

všichni chrámoví varhaníci, zpěváci (sóloví, ze schol i sborů), dirigenti a vedoucí schol bez ohledu na věk a hudební vzdělání.

Program tříletého kurzu:

- každý ročník bude tvořen osmi vyučovacími dny, vždy se bude jednat o soboty
- pro první ročník byly zvoleny tyto termíny:
10. 11. a 15. 12. 2007, 12. 1., 16. 2., 15. 3., 19. 4., 24. 5. a 21. 6. 2008
- každý účastník má povinné 2 hodiny hlavního oboru a kolektivní hodiny dle studijního programu
- také si může zvolit nepovinný individuální či kolektivní předmět dle studijního programu

Studijní program:

Hlavní obory: hra na varhany, řízení sboru, zpěv

Povinné kolektivní předměty:

1. ročník: liturgická praxe, hudební teorie, sborový zpěv
2. ročník: liturgická praxe, gregorianika, hudební teorie, sborový zpěv
3. ročník: gregorianika, dějiny chrámové hudby, sborový zpěv

Volitelné kolektivní předměty:

organologie, základy latinského jazyka, vedení scholy

Informace o vyučujících:

Lukáš Kubenka (*1975) – varhany, gregorianika, liturgika, dějiny duch. hudby, řízení scholy. Absolvoval JAMU (oboru duchovní hudba). V současné době vyučuje na CKO, je hlavním katedrálním varhaníkem v Ostravě a diecézním moderátorem pro duchovní hudbu.

Mário Sedlár (* 1976) – varhany, varhan. improvizace. Studoval církevní hudbu na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě. Od roku 2004 vyučuje varhany na Církevní konzervatoři Opava.

Jiří Šíkula (*1972) – řízení sboru. Absolvoval Ostravskou univerzitu (obor HV – sbormistrovství) a Janáčkovu akademii múzických umění (obor dirigování sboru u prof. Mátyla). V současné době vyučuje na Církevní konzervatoři Opava.

Peter Ripka (*1981) – sólový zpěv. Studoval na konzervatoři J. L. Bellu v B. Bystrici. V roce 1998 se umístil na 2. místě v mezinárodní soutěži I. Godina, v roce 2000 – 2. místo na soutěži slovenských konzervatoří. Absolvoval kurz pod vedením A. Kucharského a K. Bittnerové – sólistů mnichovské opery. Vysokou školu ukončil absolutním na Ostravské univerzitě (obor operní zpěv).

Základní informace:

Místo konání: Církevní konzervatoř v Opavě

Kurzovné na celý rok: 2800,- Kč

Příplatek za jednu volitelnou individuální hodinu navíc v každém vyučovacím dni: 8 hod = 600,- Kč

Přihlášky: do konce října 2007

Adresa pro zasílání přihlášek:

Církevní konzervatoř Opava, Beethovenova 1, 746 01 Opava, e-mail: info@konzervator.cz

Bližší informace: garant kursu BcA Lukáš Kubenka: 737 465 550, 596 910 092 nebo e-mailem na adrese: luki.varhanik@atlas.cz

SBORMISTROVSTVÍ CHRÁMOVÉ HUDBY

Ve školním roce 2008/2009 se znovu otevírá 1. ročník tříletého bakalářského studia oboru „Sbormistrovství chrámové hudby“. Přihlášku na Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze je nutno podat nejpozději do konce února 2008.

Studium je orientováno na přípravu sbormistrů se zaměřením na chrámovou hudbu, ředitelů chrámových kůrů a sborových dirigentů všech typů pěveckých sborů.

Podmínkou pro přijetí ke studiu je ukončené středoškolské vzdělání s maturitou a úspěšné absolvování přijímací zkoušky. U uchazečů se předpokládají praktické zkušenosti sborového zpěváka s důrazem na pěvecké schopnosti. Vyžaduje se hra na klavír na úrovni oboru Hudební výchova na Pedagogické fakultě. Zvýšené požadavky se kladou na celkovou hudebnost uchazečů, pohybovou kulturu, na hudebně teoretické znalosti a sluchové předpoklady (tonální, harmonické a rytmické citění, hudební paměť, kreativní schopnost). Dirigentské nadání prokáže uchazeč dirigováním sborové skladby. Předpokládá se zblhllost a pohotovost ve hře na klavír včetně hry jednoduché partitury z listu, upřednostňuje se znalost základů hry na varhany.

Podrobnosti o studijním oboru a o Týnské škole na adrese:

http://www.collegiummarianum.cz/cz/skola/skola_sbormistrovstvi.php

-jř-

PRO PŘÍSPĚVATELE

Milí čtenáři, uvítáme vaše náměty a články, informace o hudebním dění, chystaných akcích, také připomínky k vydaným číslovům Psalteria. Prosíme, pište nám na psalterium@sdh.cz, texty pošlete nejlépe elektronickou cestou, bez grafické úpravy, pouze odstavce (bez odsazení na prvním řádku), ve formátu doc nebo rtf, případně na disketě nebo CD na adresu redakce: Společnost pro duchovní hudbu – Psalterium, Kolejní 4, 160 00 Praha 6. Fotografie ve formátu jpg nebo tiff s popisky zvlášť.

Děkujeme.
redakce

KAPITULNÍ NEŠPORY

Zveme vás na latinské chorální nešpory do katedrály sv. Víta v Praze. Konají se pravidelně poslední neděle v měsíci, tentokrát tedy 28. října 2007, vždy v 17 hodin, zkouška zpěváků je od 16 hodin v sakristii. Případné dotazy nebo zájem o zaslání aktualit napište na psalterium@sdh.cz nebo na adresu redakce. Noty budou předem na webu nebo rozeslány mailem. Zájemci o gregoriánský chorál jsou vítáni!

PSALTERIUM, zpravodaj pro duchovní hudbu

Ročník 1, č. 5/2007. Vychází 6x ročně, vydává Psalterium s. r. o., Kolejní 4, 160 00 Praha 6, IČ 26448203, tel. 220 181 295, psalterium@sdh.cz, <http://zpravodaj.sdh.cz>, <http://blog.sdh.cz>.

Šéfredaktor Jiří Kub. Redakční rada: Jaroslav Eliáš, Milena Holomková, Evžen Kindler, Libor Mathauser, Rastislav Podpera, Tomáš Slavický. Výkonný redaktor Jarmila Štogrová. Design Jana Majcherová.

Registrace: MK ČR E 17101 ze dne 30. 10. 2006, ISSN 1802-2774